

SITUATION

S

T

H

L

M

#257

JANUARI 2019
ÅRGÅNG 24

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

+ Ardalan Esmaili

Christian Gabel

Livet med tidningen

– Vad Situation Sthlm betyder

Anette Wahlström:

**”Man får inte visa sig svag,
då går man under helt”**

NALEN

TACK FÖR 2018!

Och vilket år det har varit! För drygt ett år sedan tog vi beslut om att renovera vår minsta konsertlokal Nalen Klubb. Efter en intensiv ombyggnadsvår kunde vi i maj öppna dörrarna till en så gott som ny lokal med en större bar och scen, dubbel publikkapacitet och ett fullkomligt fullspäckat konsertprogram.

I Nalen Klubb har vi bland annat haft utsålda konserter med svenska Docenterna (tre gånger, till och med), Vasas flora och fauna, samt Deer Tick och Trampled by Turtles. Flera av våra konserter var med band och artister som aldrig tidigare besökt Stockholm och Sverige innan.

På scen i Stora Salen har vi sett internationella artister som Iron & Wine, Seu Jorge, Texas och The Vaccines samt svenska akter som Christian Kjellvander, MCC [Magna Carta Cartel] och Popsicle.

Vi klev in i det gångna året med en önskan om att kunna leverera ännu fler starka konsertupplevelser. Med facit i hand känner vi att vår satsning var helt rätt. Vi är fantastiskt glada och stolta över att vi i hela tjugo år har fått vara ett hus med musik, kultur och aktivitet. Tack alla ni som besöker oss!

Vännerna på Nalen

P.S. I övriga huset har vi som vanligt haft igång vår egna konferens-, fest- och restaurangverksamhet. Här har vi också mycket roligt planerat inför framtiden. Håll utkik!

INNEHÅLL

JANUARI 2019

Ardalan Esmaili

Vid Filmfestivalen i Berlin i februari 2019 utnämns han till en av Europas 10 Shooting Stars. Men i dag minns han inte ens att han drömde om att bli skådespelare som liten.

JOEL NILSSON

Sidan 14.

MARTINA HOLMBERG

Livet med tidningen

"Överlevnad", "stolthet", "nykterhet", "en mening med livet". Över sjuttio procent av Situation Sthlm säljare upplever att deras livssituation förbättras sedan de började sälja tidningen. Läs om enkäten. Och svaren. Och varför.

Sidan 31.

Krönika: Maria Hagström

"2019 ligger öppet. 365 dagars chans till bättring."

Sidan 13.

Omslag #257
Anneli Hildonen
fotograferade
Anette Wahlström.

ANNELI HILDONEN

"Jag tänkte att jag vill inte bli som min mamma, en som slår sina barn."

Anette Wahlström, växte upp med missbruk och våld i hemmet och när hon var fjorton år gav hennes föräldrar upp vårdnaden om henne.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

- 7 Brillant**
Överläkare Tobias Laurell.
- 10 Gata fram och tillbaka**
Västerbron.
- 12 Situation Waldersten**
Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.
- 45 Korsord**
Lös månadens kryss.
- 46 Svepet**
Christian Gabel och "1900", Sthlm Bird, Tomas Kindenberg, med mera.
- 48 Dåtid Sthlm**
Januari 1912.

GATUPLANET

- 3 Säljaren**
Susanne Porath, Folkungagatan.
- 18,28 Med egna ord**
Säljarnas sidor – texter från gatan.
- 38 Min Plats**
Stefan Wikberg, Blockhusudden..
- 40 Nyheter**
 - Nytt skyddat boende för kvinnor med beroende.
 - Unikt hepatit C-projekt.
 - #utanskyddsnät tar det vidare.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Martina Holmberg, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 120 000 läsare (Orvesto konsument helår 2017) **Upplaga** 21 000 ex/mån (TS helår) ISSN: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 12 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

GE KVINNOR KRAFT.

ÖKAR VI JÄMSTÄLLDHETEN SÅ

MINSKAR VI FATTIGDOMEN.

Ta ställning för jämställdhet idag så får fler flickor i världens fattigaste länder gå i skolan, utvecklas och ta plats i samhället imorgon. Först då kan människor ta klivet ut ur fattigdom för gott. Vi kallar det jämställdhetseffekten. Det är så fattigdom utrotas.

Swisha 100 kr till 901 00 18

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

"Förr umgicks jag med folk som höll på med lite av varje"

Susanne Porath

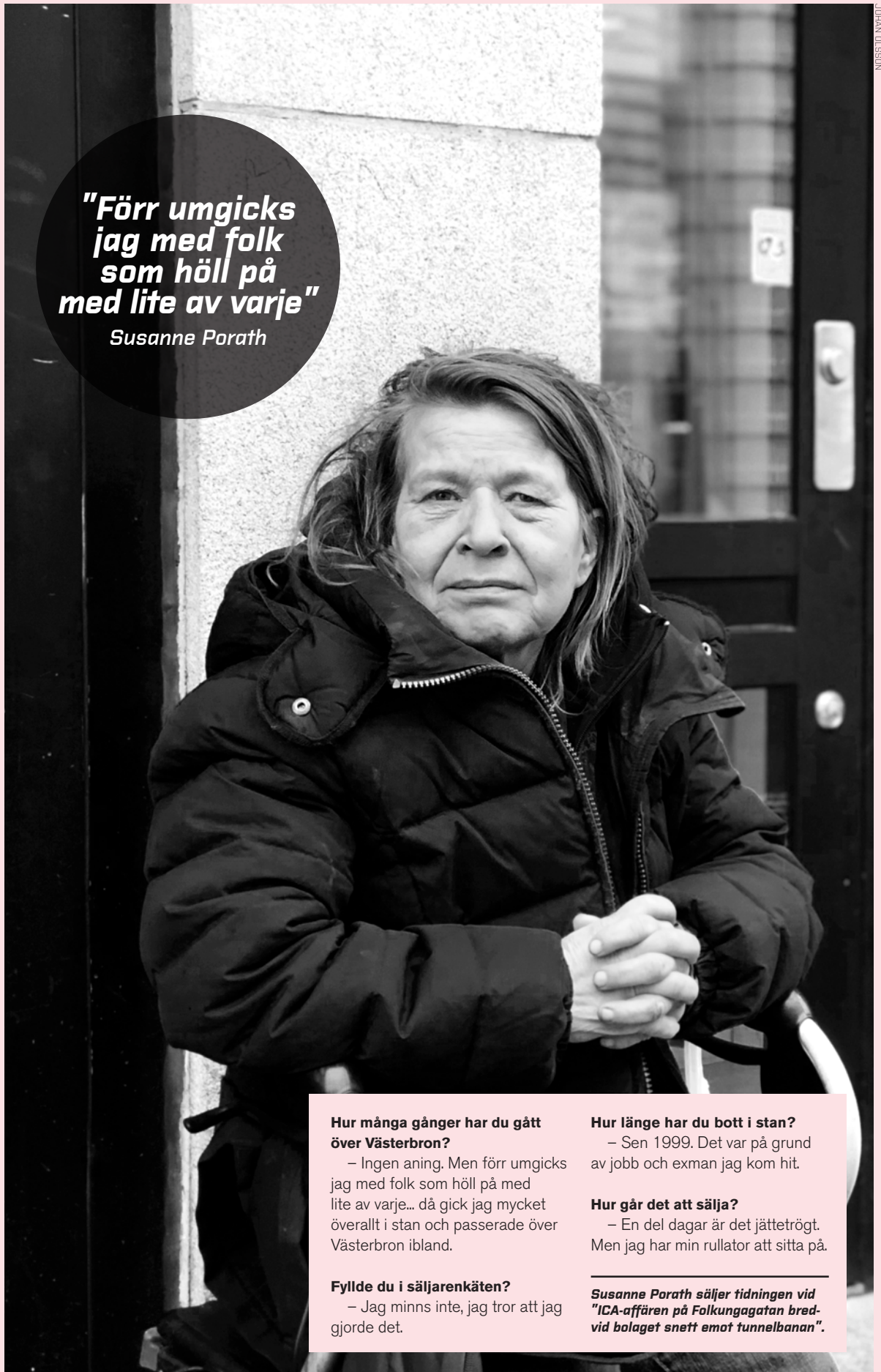
OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen - i sig - fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skri-varverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

JOHAN DISSON

Hur många gånger har du gått över Västerbron?

– Ingen aning. Men förr umgicks jag med folk som höll på med lite av varje... då gick jag mycket överallt i stan och passerade över Västerbron ibland.

Fyllde du i säljarenkäten?

– Jag minns inte, jag tror att jag gjorde det.

Hur länge har du bott i stan?

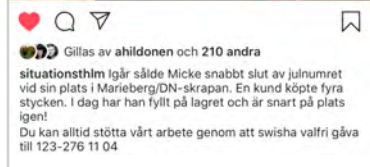
– Sen 1999. Det var på grund av jobb och exman jag kom hit.

Hur går det att sälja?

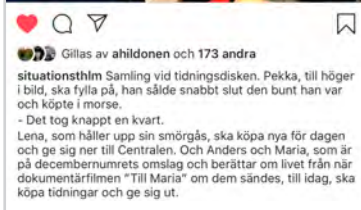
– En del dagar är det jättetrött. Men jag har min rullator att sitta på.

Susanne Porath säljer tidningen vid "ICA-affären på Folkungagatan bredvid bolaget snett emot tunnelbanan".

Situationist "En kund köpte fyra stycken. I dag har han fyllt på lagret!"

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @maria.nel_ Önskar försäljare till Haninge C och Tumba C. #bästetidningen.

INSTAGRAM @hannabarbera80 Han (säljaren Piotr, red. anm.) spelar alltid bra musik utanför Hemköp i Västerhaninge. Lycka till med försäljningen.

FACEBOOK Annie Lewerentz Köpte tidningen igår – tycker jag många fler ska göra. Mycket intressant och läsvärt i den.

FACEBOOK Maria Andersson Stay strong, det kallar jag kärlek. Respekt.

Instagram: @situationsthlm

Facebook: Situation Sthlm

Twitter: @SituationSthlm1

UR ARKIVET: # 157, SEPTEMBER 2010

Efter att under 12 år ha publicerat sin prisbelönta dagbok i *Situation Sthlm* – 133 dagböcker, aldrig en missad deadline – kom boken *Raines dagbok* – 12 år på gatorna i Stockholm 1998-2010 ut. Raine Gustafsson intervjuades hemma i lägenheten i Bagarmossen

han just flyttat in i, några veckor senare var han gäst hos **Skavlan** i svt.

Raine Gustafsson avled 18 juli 2012.

Dessutom skrev vi om internationella matbutiker i stan, kvinnofrid i Klara, intervjuade **Hoffmaestro & Chraa**, skrev om **Dungen** och teatergruppen Gruppen, gjorde en kort intervju med **Bill Skarsgård**, Äspholmsvägen i Skärholmen var gata det numret och **Heléne Andersson** – Sveriges enda konstpolis – berättade att hon avslöjar förfalskare med penselföringen. Och det var valår, så säljarna röstade i ett eget val här på redaktionen. Det blev vänstermajoritet.

Bengt Eklund (via Facebook):

En av hjältarna där ute i kylan.

Kommentar till inlägget om säljaren Bengan.

Ledare

Nytt år, nya sidor och mera att berätta

ÖPPENHET OCH TYDLIGHET har varit ledord i omgörning som du nu redan börjat se lite resultat av. En omgörning som egentligen handlar mest om att vi ändrar och slipar till vårt fokus och ännu tydligare än tidigare förädlar och lyfter fram de unika berättelser bara vi har tillgång till – säljarnas.

Med många och långa relationer med flera av säljarna finns det en hel del berättelser vi vill dela med oss mera av. Unika berättelser. Inte bara om hemlöshet utan om liv och villkor och Stockholm och allt det vi

människor delar och som gör oss till människor.

Berättelser *Situation Sthlm* ägnat snart ett kvarts sekel åt.

SÅ DET KOMMER bli mer sådana berättelser. I både större och längre format. Säljarnas egna sidor – "Med egna ord – texter från gatan" – har delats upp på två uppslag och ligger på rosa sidor mellan de längre reportagen i tidningen och blir tydligare och enklare att hitta. Och sidorna med Min plats och nyhetsbevakningen under vinjetten

Gatuplanet av de områden som rör säljarnas livssituation har också fått en rosa färg. Vi har även kortat ner reportagetexterna en aning, för att ge dem lite mer luft och bli enklare att läsa och hitta in i.

Situation Waldersten är kvar, likaså *Gata fram och tillbaka*, *Dåtid Sthlm*, krönikor, Huvudstan, korsord, På hörnet, Briljant och kulturbevakningen *Svepet*.

I DET HÄR numret möter du bland andra Anette Wahlström, som sålt tidningen sedan 2003, medverkat

med texter i både tidningen och de två antologier med säljarna texter vi givit ut. Dessutom ett reportage om säljarna som svarat på en enkät om vad det betyder för dem att sälja tidningen.

Då så. Nytt år. Nya sidor att skriva. För det finns att berätta.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Tobias Laurell, överläkare på handkirurgen Södersjukhuset. Där den som skadar sin hand – exempelvis med ett nyårsfyrverkeri, även om det är ovanligt – får vård och hjälp.

– **HANDEN ÄR EN** komplex anatomisk struktur. Det finns ett stort antal senor som sitter ihop med muskler i underarmen som ska böja och sträcka fingrarna. Det finns tre stora nerver som grenar upp sig i handen och ska ge känsel i fingrar och hand, det finns många små muskler i handen. Och det finns blodkärl som försörjer med cirkulation.

– Vid sprängolyckor med fyrverkerier – som dock inte är vanliga, ska sägas – går allt detta sönder. Det första man gör är att se på skelettet och stabilisera det om det behövs med skruvar, plattor eller stift. Sen börjar man kanske med att sy en sena, eller – beroende på hur cirkulationen är – så börjar man sy ihop kärlen.

– Känseln är det svåraste för oss att få till, det är vanligt att man har nån form av känselbortfall efter att ha skadat nerverna.

– Hantverkare är en stor målgrupp hos oss – alla som håller på med cirkulerande sågar, automatiska verktyg. Vårt upptagningsområde är ju Stockholm, Sörmland och Gotland – en fjärdedel av landets befolkning. De som bor i Stockholm är ju generellt sätt en ganska kontorsarbetande befolkning.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

Bilisterna i Stockholm ser bättre

SYN I oktober, i samband med att de besiktigade sina bilar hos Bilprovningen, medverkade 259 bilister från Stockholms län i en synundersökning i ett samarbete mellan Bilprovningen och Synoptik. Och resultatet visar att bilförare i Stockholm ser bättre än bilförare i övriga landet.

Dock har var åttonde bilist i Stockholm – 13 procent av de medverkande – trafikfarlig syn, vilket betyder att de ser suddigt på två meters håll. Men det är 4 procent lägre än statistiken för övriga landet, där 17 procent har trafikfarlig syn.

– Att runt var åttonde bilist ser suddigt redan vid två meter håll – ungefär där motorhuvun slutar – är oroväckande för Stockholmstrafiken. Många har en övertro på sin syn, vilket inte är så konstigt då synen förändras gradvis och det kan ta ett tag innan man upptäcker det, säger

Awet Tesfamariam på Synoptik.

Av Stockholmsförarna i undersökningen är 88 procent för ett infö-

rande av lagstadgade synkontroller i samband med körkortsförnyelse. "

ULF STOLT

"Det pratas så mycket om hur vi ska bygga. Men ska vi verkligen det? Vi kanske inte ska bygga någonting alls. Vi kanske bara ska bygga om."

Arkitekt Katarina Bonnevier, en av initiativtagarna till Mycket, i tidskriften Ottar #4, 2018

Vintertrampa till jobbet

ISTOCKPHOTO

CYKLING De senaste fem åren har vintercyklingen ökat med 30 procent. Men vi bör vintercykla mera, tycker nätverket ResSmart, som består av tio av länets kommuner. Sthlm Vintertramp har valt ut 500 personer, som normalt inte cyklar på vintern. Vinterdäck har monterats och de ska trampa minst tre gånger i veckan.

– Förhoppningen är att de som deltar kommer att fortsätta cykla under kommande år, säger Jessica Elmgren projektledare för Hållbart resande i Sundbybergs stad.

Sopsaltning sker på vissa cykelstråk. Snö och is borstas bort och en saltlösning läggs ut som motverkar isbildning. För cyklisten blir det som att cykla på barmark.

MARIA HAGSTRÖM

En hård Brexit påverkar Stockholm

JOB Ett nej i den uppskjutna omröstningen om Brexit i det brittiska underhuset skulle få konsekvenser för jobben i Stockholm. Det är analysföretaget Oxford Economics, på uppdrag av Stockholms Handelskammare, som kommit fram till att en "hård" Brexit skulle leda till cirka 2 100 färre jobb i Stockholm.

– Oavsett hur Storbritannien lämnar EU så är det negativt för Sverige. Men det blir givetvis betydligt stökigare och med större konsekvenser om det blir en avtalslös skilsmässa, säger Andreas Hatzigeorgiou, VD Stockholms Handelskammare.

ULF STOLT

CREATIVE COMMONS

33

nyord presenteras av Språkrådet, ord som på olika sätt kommit att definiera tiden och skapats eller blivit vanliga under året. Bland nyorden märks bland annat **flygskam**, **e-krona**, **mandatpingis** och **stöddjur**. Men också låneord som **bokashi** och **aquafaba**, från japanska respektive latin.

ULF STOLT

I tio års tid har Sjöhistoriska museets marinarkeologer undersökt sjöbotten utanför Birka. **Jim Hansson**, som har dykt i den gamla hamnen, berättar att det "sprutade upp fynd".

Vet mer om vikingarnas vardagsliv

Jim Hansson om dykningarna vid Birkavraken:

– De ligger väldigt ytligt, ibland direkt på sjöbotten. Otroligt intressanta och bevarade.

Fynd från Vikingatiden kommer vanligtvis från gravar, där de finaste föremålen placerades.

– Det ballaste här är att vi istället har grävt oss rakt ner i vikingarnas vardagsliv. Vi har hittat kåsor och slevar och kan

se att de var vanliga människor som kåkade på bryggan och var hantverkare.

Hur undersöker ni sjöbotten?

– Vi har grävt 1,2 meter ner och använt en vattenpump som är som en stor dammsugare. Vid utblåset finns en nätsäck som allt slam passerar, ibland fastnar mindre fynd där.

Arkeologerna har också bland annat hittat en kraftig skepps-

del som gjort att de kunnat rekonstruera Birkas typiska skepp – 12-13 meter långt och 3 meter brett.

De nya fynden, forskning och omvärldens upptäckter, skapar en ny bild av vikingatiden som presenteras i boken Birkas skepp – Vikingatid på Östersjön. Till exempel: vikingarna bar inte alls hjälm. Varken med eller utan horn.

MARIA HAGSTRÖM

I region Stockholm, som toppar statistiken, uppgår antalet bekräftade skjutningar mellan januari och november 2018 till 82 stycken.

Ur Dagens Juridiks statistik över dödsskjutningar i Sverige.

2014

klubbar, 167 konserter, 22 festivaler och 8 marknader. Det är vad Nobelberget åstadkommit under sina fyra år i Sickla. Den 12 januari hålls det stora arrangemanget – **RIVNINGSFESTEN** – innan den tillfälliga kultursatsningen går i graven för att ge plats åt bostäder. Förhoppningsvis återuppstår den i Slakthusområdet.

"FÖR ATT BLI FULL"

Sverige har den näst högsta andelen personer, efter Litauen, som i en undersökning om bland annat dryckesmotiv motiverar sitt drickande med svaret: "för att bli full". Rapporten har tagits fram av CAN.

Västerbron 16.19-16.58

.....
Rusningstrafik i kö, en fullsatt buss, hänglås på räcket, självmordsstaket, en elcykel och en nedklottrad litterär skylt. Västerbron binder ihop och tar sig över. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

DET STÅR EN kvinna med fem hundar i olika storlekar i någon form av multikoppel som verkar vara förankrat i ett midjebälte hon har under regnrocken. En av hundarna – mellanstor, gråbrun, blöt av regnet, snabb i rörelsemönstret - nosar på stolpen där gatskylten till Pårsundsbacken sitter, innan han vinklar upp höger bakken och skvätter av en markör. De andra hundarna står stilla och väntar. När han är klar går de vidare ner mot parken intill.

Rusningstrafik. Bortifrån Hornstull en ilsken tutning som sedan på några sekunder fortplantar sig genom en räckta köande bilar, sedan lika snabbt

som den uppstått dör ut.

Bussen, linje 4, fullsatt med immande rutor – det står människor tätt, tätt i hela bussen – byter fil och kränger upp på bron.

Precis där självmordsstaketet börjar på bron östra sida – staketet restes 2012 som en del av SPIS, Suicidprevention inom Stockholms län, och enligt Brandförsvaret har det skett en markant minskning av suicid och suicidförsök från bron efter det – kommer tre unga kvinnor gående från Kungsholmssidan. Hon i mitten röker en cigarett. Och håller handen kupad över cigaretten när hon tar ett bloss för att regnet inte ska släcka den.

TILLÅTEN HASTIGHET PÅ bron är 60 kilometer i timmen. Ytan för gående är smalare än cykelbanan och är anvisad närmast broräcket.

Verktygsljud nerifrån båtuppläggningsplatserna på Långholmen.

Bilarna i västra körbanan från Kungsholmen står i kö, det är en jämn ström av bilar som sakta rör sig framåt, hela bron är mer eller mindre en lång bilkö på den sidan. I den östra körbanan från Södermalm kommer trafiken stötvis och rytmisk i pulser från trafikljusen nere vid Långholmsgatan.

Vid krönet sitter an av de cirka sjuttio skyltar från "Det litterära

Stockholm", där litteratur med särskild betydelse och anknytning till platsen och staden hedras. Tyvärr är skylten här där Nobelpristagaren Eyvind Johnson och hans roman *Krilon själv* hedras nedklottrad. Man har försökt få bort en del men det är flera lager och texten blir tyvärr obegriplig.

På en blå skylt bredvid information om bron.

DET KLUSTER HÄNGLÅS som tidigare satt här vid krönet måste ha klippts bort, men det har satts upp en del nya. Bland annat ett hänaglås som säger "Tyngsta guden på Västerbron. Kram", och ett som säger "S hjärta N",

plus ett med lite längre bygel och en bild av två unga kvinnor på och namnet "Fanny" på låsets ena kortsida.

En budbil kommer gasande och byter världslost fil ner mot Thorildsplan. Nerifrån Rålambshovsparken ljungar kort ljudet av sirener.

En cyklist kommer behärskat glidande i nedförsbacken mot Kungsholmen genom det ökande regnet på sin elcykel, väl utrustad före väderleken.

En stund efter honom kommer en ung man krigande sig fram på en minicykel.

Dyngsur.

Med sladden i örat, lugnt och glatt konverserande i telefon när han passerar oss. ☺

dag får ingenting
gjort
vilket är
bra eftersom
jag är
totalt blåst!

För vanlighetens skull

Maria Hagström

Det hör till vanligheterna att jag sätter mig på vänster sida i tunnelbanevagnen. När jag kliver av går jag till vänster och för vanlighetens skull tar jag samma väg till kontoret som jag vanligtvis går. När jag senare kommer till gymmet väljer jag det skåp jag hade sist, även om jag bara varit där en gång tidigare. På grund av ett redan vant sinne och muskelminne. Det krävs inte mer än en gång för att skapa en vana. Men det tar lång tid att bryta en ovana.

Vi biter på naglar, slänger smutsvätt på golvet, rena kläder ovanpå, petar i näsan, faller inte ner toalocket, glömmer att fylla på toapapper, trummar med fingrarna mot bordet, lämnar tomma mjölkförpackningar i kylskåpet, slår alltid huvudet i taklampan, snusar för mycket, tränar för lite, vi snoozar en gång till.

IKEA LÅT HÄROMÅRET göra en undersökning om svenska folkets vanor och ovanor i vardagsrummet. Nästan hälften har klippt tånaglarna i soffan och var tredje person har ljugit om sina städrutiner. Var femte svensk har fejkgaspat för att få gästerna att gå hem. Nästan fyra av fem har plockat

upp dammrättor med handen. Fler än hälften har berömt någons hem utan att mena det.

I undersökningen fick de också välja olika karaktärsdrag som de identifierar sig med, för att svaren skulle kunna jämföras mellan olika grupper och företeelser. Det visade till exempel att var tredje person som är chef har ljugit om att godiset är slut för att han vill ha det för sig själv. Varannan stockholmare tycker att deras inredningsstil är bättre än

"Det krävs inte mer än en gång för att skapa en vana. Men det tar lång tid att bryta en ovana."

partnerns. Vi har också för vana att handla för mycket när vi är på IKEA. Det framgick inte av undersökningen. Vi har för ovana att handla för mycket överhuvudtaget.

EN VANA SKAPAS snabbt. Vanor kan bli ett beroende. Beroenden eskalerar. Först Black Friday, sen Black Week. Julshopping och mellandagsrea. Och kidsen får en inslagen julklapp varje dag fram till jul. Paketkalendern. 24 klappar innan klapparna från tomtén kommer. Barn lär sig att få. Det krävs inte mer än en

gång för att skapa en vana. Pryn efter pryl. Och årets julklapp var återvunnen.

Och därtill ovanan att det vanligtvis är kvinnan som styr upp julen. Ovanan att berömma mannen när han "hjälp till". För att vi så länge vande oss vid något annat. Likaså ovanan att automatiskt säga "han" om någon som är chef. Så vanföreställer vi det lätt, för att det är så det har varit.

Men så efter de 24 klapparna, stressen över julskinkan, tömda bankkon-ton och glada butikschefer som behöll godiset för sig själva, kom nyåret. För vanlighetens

skull avlägger vi nyårslöften om nya vanor som vi sen har för ovana att bryta. Och nya vanor börjar alltid på måndagar. Eller på månadens första dag, om det är en måndag och om det är nytt år.

2019 ligger öppet. 365 dagars chans till bättring. En del säger att det tar 21 dagar, andra 28, att bryta en dålig ovana. Men vissa ovanor verkar ta år, andra dröjer sig kvar i generationer. Det är lättare med det som är vant och likadant. Att allt fortgår enligt vårt vana vansinne, för traditionens och vanlighetens skull.

Ardalan Esmaili minns inte att han drömde om att bli skådespelare. Men från en ganska vilsen och rastlös väg i Västerbotten hittade han ändå upp på landets stora scener och på bioduken. Nu har han utsetts till en av de mest lovande skådespelarna i Europa – Shooting Star 2019. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO JOEL NILSSON

UPPTÄCKT

Beskedet kom på ICA. Hans agent ringde, var jätteglad och sa gratis. Ardalan Esmaili gick runt i ett rus bland butikshyllorna i en halvtimme, visste inte vad han gjorde där, tog upp en juice som han aldrig dricker, ställde tillbaka, gick ut och kom på att han skulle laga mat med syrren. Men sådant tänker man inte på när man precis blivit utsedd av den internationella juryn för European Film Promotion till en av tio Shooting Stars.

– Det är sjukt alltså, och hedrande. Det finns fantastiska skådisar där ute som jag inte ens vågat drömma om att mäta mig med. Nu känner jag att jag kan fortsätta ett tag till, det verkar ju funka.

Minst sagt. Under 2018 var han aktuell med två huvudroller samtidigt. I filmen *Charmören*, av Milad Alami, spelar han iranska Esmail som försöker förhindra sin utvisning genom att hitta en dansk kvinna. I C More-serien *Gråzon* är han terroristen Iyad, en roll han ville göra för att karaktären är komplex och genomgår en utveckling, det är inte bara "en terrorist".

Och snart kan vi se honom som dansk

agent i Brian De Palmas storfilm *Domino*. Dessutom spelar han nu in *Daniel*, av Niels Arden Oplevs, om den danska fotografen Daniel Rye som blev tillfångatagen av IS. Ardalan Esmaili är förhandlaren som försöker hjälpa danska staten.

Och just den här dagen är han precis hemkommen från Finland, två flyg och tre timmars bilresa bort från en gruvby i norr. Där kliver han in i rollen som gruvarbetare i en ännu inte officiell tv-serie.

JAG HAR OCKSÅ BEVISAT ATT JAG KAN GÖRA ANNAT.

Du har tidigare sagt att du mest erbjuds roller som kriminell, har det ändrats?

– Det tycker jag. Jag upplever att det finns nån slags medvetenhet nu. Jag har också bevisat att jag kan göra annat. Det finns en öppning för det nu, vilket känns spännande.

Han gillar lite skeva karaktärer, som bär på en intressant historia.

– Taxi Driver-typer, som är på väg mot en bristningsgräns, tillägger han och berättar att han nyligen tatuerat huvudkaraktären Travis Bickle på armen, för att filmen *Taxi Driver* alltid ger honom inspiration inför nya projekt.

När Ardalan Esmaili skulle gå in i rollen som "charmören" fick han gå ner ett antal kilon och lära sig danska.

– Jag skulle prata danska med persisk brytning. Och prata persiska utan svensk brytning. Den svåraste biten var att få bort den svenska melodin från persiskan, trots att jag pratat språket hela livet.

Han satte sig i skolbänken, fick hjälp av en dialekt-coach och träffade iranier på ett asylboende som testade replikerna.

Har du någon drömroll?

– Artisten Kourosh Yaghmaei som gjorde psykedelisk rock på sextio- och sjuttioalet i Iran. Den tiden i Iran är speciell. Det finns ett före och efter revolutionen, med artister som skapade så jävla bra musik men som var tvungna att lämna landet. Det muskarvet gick förlorat. Jag kan höra i modern persisk musik att det saknas en ådra som aldrig riktigt fick utvecklas. ►

DET VAR SVÅRT FÖR MIG ATT FÖRSTÅ VAD JAG HADE GETT MIG IN PÅ. DÄR FANNS FOLK JAG INTE VAR VAN VID, KULTIVERADE MÄNNISKOR.

En roll som Kourosh Yaghmaei skulle även ta honom tillbaka till sina föräldrars tid i Iran. Också hans examensföreställning *Utan titel*, på scenskolan var ett sätt att närma sig familjens historia. Om flykten från Iran, sett genom sin storebrors ögon.

– Den var tillägnad honom, jag ville säga till min bror: jag ser dig. Mot slutet av kriget tog de även in barn som soldater. Han var tretton år och hade fått för sig att han ville det. Så hjärntvättad blev man i skolan då. Det var droppen för morsan, hon kände att hon höll på att förlora sin son.

Föräldrarna bestämde sig för att fly med sina tre barn. Ardalan Esmaili var yngst, knappt två år gammal.

– Jag växte ju upp här, för mig är Sverige mitt land. Men min bror lever delad, hans uppväxt var i Iran.

De hamnade i Skellefteå, men flyttade en period till det lilla samhället Malå, där familjen köpt en pizzeria.

– Jag hade jättefina människor runtom mig där, men jag var annorlunda. Jag kallades kebab-nissen, det var mitt namn. Jag tror att jag skämtade bort det, men tyckte nog inte att det kändes nice.

Efter högstadiet flyttade han till Skellefteå för att gå medieprogrammet. Han beskriver sig som en ganska vilsen och rastlös tonåring, som ville något, men visste inte vad. I slutet av gymnasiet började intresset för film växa. Han och en kompis praktiserade på Film i Västerbotten och gjorde bland annat en kortfilm. Han skrattar åt minnet: skräck-komedin *The Plant*.

– En snubbe har fått en planta av sin mamma vid hennes dödsbädd. Hon bad honom ta hand om den, för hon lever kvar i plantan. Killen blev besatt av den. Plantan växte, blev skitstor och gick till attack. Han måste göra ett val: döda plantan.

De påbörjade en uppföljning:

– Snubben jobbade i ett växthus, där alla växter började leva. Vi kanske får ta upp den igen, göra *The Plants*.

Kompisen sökte in på en teaterutbildning på Fridhems folkhögskola i Skåne och tyckte att Ardalan Esmaili skulle göra likadant. Han hakade på tillslut.

– Det var svårt för mig att förstå vad jag

hade gett mig in på. Där fanns folk jag inte var van vid, kultiverade människor, och jag hade inte självförtroendet. Jag kom ofta sent och min lärare sa att jag måste skärpa mig.

Senare, efter att han skärpt sig, var det samma lärare som uppmanade honom att söka till scenskolan i Stockholm. Då visste han inte ens vad det var. Men han har knappt ångrat att han tog reda på det.

– Jag har alltid varit clown och hållit låda, men jag kan inte minnas att jag drömde om att bli skådespelare. Nu har folk från Malå-tiden hört av sig: ”Fan vad kul att det du drömde om blev sant.” Va?! ”Ja, du ville ju bli skådis.” 📞

ARDALAN ESMAILI ÅLDER: 32 år **BOR:** Vid Telefonplan **GÖR:** Skådespelare **AKTUELL:** En av årets Shooting Stars vid Berlins filmfestival i februari. **GJORT I URVAL:** Varit knuten till Unga Klara, spelat på Dramaten i Jonas Hassen Khemiris *Ungefär lika med*. Huvudroller i filmerna *Charmören* och tv-serien *Gråzon*.

...har du sett världen

11 — 27 APRIL
FOLKOPERAN, STOCKHOLM

21 MAJ — 1 JUNI
MALMÖ LIVE KONSERTHUS

Succén är tillbaka!

"Det är romantiskt och
vackert men också
vemodigt och sorgligt"
Kvällsposten

"Wiehe är fortfarande
kung i sitt rike"
Sydsvenskan

EN MUSIKFÖRESTÄLLNING OM MALMÖ OCH MIKAEL WIEHE

MIKAEL WIEHE / EDDA MAGNASON
/ SISSELA BENN

MUSIK **MIKAEL WIEHE** MUSIKALISK BEARBETNING **JONAS NYDESJÖ** REGI **PHILIP ZANDÉN**
MANUS **FREDRIK EKELUND** DIRIGENT **MARIT STRINDLUND** KOSTYM **KAJSA TOSTING**

Biljetter på unitedstage.se

MALMÖ
LIVE
KONSERTHUS

UNITED
STAGE

GÄSTSPEL PÅ
FOLKOPERAN

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Tiden

● I tiden som var i tiden som blev i tiden som blir.

Ur alla tiders form är alltid tiden som är är tiden som blir alltid jag har,

MVT: KAPINJUS

Att få finnas till

● Att stå och sälja Situation Sthlm är inte alltid så lätt. Vissa dagar är man glad och stark och då är det helt ok. Men dagarna jag mår dåligt är svårare och känsligare.

Att visa vem man är, blotta sig på det sättet att man hör till denna kategori, är "en sån där hemlös... och alla dömer och tänker annorlunda.

Men då jag vet att jag är en sån där med min egen skuld och skam, så ser jag oftast ner på mig själv, och dessa dagar är så extremt känsliga. Jag blir ju så ledsen när vissa som låtsas att man inte finns och det är så tydligt sorgligt, men sen finns det några guldkorn som ser mig och ler, det värmer mitt hjärta så enormt, blir så himla berörd så starkt.

Tack för att även jag får finnas till, tack för ditt leende som inte kostar något och inte är så krävande, men som för mig inte går att värdera i pengar eller ord. Du lyfter mig, du stärker mig, du ger mig mod att kriga vidare och jag lovar jag kommer aldrig att tvinga på dig en tidning för att du ser och ler åt mig. För bara det är mera värt än pengarna och gör så mycket själsligt, som man inte kan köpa för pengar.

Och jag vill tacka er som tar er tiden och ansträngningen att läsa mitt namn på försäljarlegitimationen och kalla mig vid namn, det är också en häftig upplevelse och känsla. Helt plötsligt känns det så verkligt. Jag känner att jag verkligen finns till, jag blir till, jag får liv. Du verkligen ser mig och bekräftar min rätt att få finnas.

Så tacksam.

SIT75

Tarja & Ann

Ann: Tack för all fin respons vi fick för vårt förra inlägg. Nu fortsätter vi.

Tarja: Ja, och tack Ann för våra fina samtal. Jag har varit lite matt och nere ett par veckor, inte orkat varken sälja eller skriva. Men snart är det januari, min absoluta favoritmånad. Då tar vi nya friska tag. Redan som barn började jag gilla januari. Det var ju så mycket snö, åkte skidor och skridskor varje ledig stund. Spelade ishockey, skottade snö. Lärde mig pimpla på egen hand, var bara 8 år gammal och deltog i pimpeltävlingar. Härliga barndomsminnen. När jag var lite äldre körde jag isrally sent på kvällarna och det var riktigt kul. Har du någon trevlig vinter minne?

A Nej usch. Efter jul är det bara elände och en massa snö och jag bara längtar till våren. Inte ens som barn uppskattade jag snö och vinter, höll mig mest inne.

T Ojdå, så olika vi är. Tycker att vi ska ha en friskvårdsdag och åka pulka någon helg? Vi kan ju grilla korv och dricka varm choklad ute, det vore kul.

A Men Tarja är du helt galen? Jag går inte ut om jag inte måste. Du får tyvärr grilla själv.

T Vad tråkig du är. Jag kan kanske låna dina barnbarn och ha kul en dag i pulkabacken.

A Ha ha, du kan ju försöka låna dem. De kanske skulle uppskatta det mera än mig. Om vi nu ska byta samtalsämne, jag undrar hur det

kom sig att du började sälja Situation Sthlm och var började du sälja?

T Det blir sex år sedan jag började sälja Situation Sthlm, veckan innan februarinumret kom. Samlade pant cirka 1, 5 år innan och det var en vän som tipsade om tidningen. I början stod jag på Sveavägen och Odengatan. Fy vad det var läskigt att möta främmande människor. Jag var blyg och rodnade lätt, ibland började jag stamma nervöst när jag till exempel berättade om tidnings innehåll men nu är det inga problem. Hur länge har du sålt?

A Jag tror att det är tio år som jag har sålt tidningen. Började i Årstaberget. Det var jättehårt golv jag stod på och det var dragigt eftersom jag stod mellan utgången och uppgången till pendeltågen. Jag var också jätteblyg men sålde ändå sex tidningar plus att jag fick allt möjligt annat. Bland annat fick jag en stor påse gammalt bröd. Då kände jag mig riktigt ynklig. Det bästa med december är att det går bättre med försäljningen och så julen så klart.

T I början var det lätt att sälja varanda månad tycker jag. Då var jag ute tre långa pass, morgon, lunch och kväll. Då sålde jag genomsnitt tio tidningar på en halv timme, nu tar det flera timmar. Nu orkar jag inte alls i samma takt, tyvärr. Har bytt plats också ganska ofta, provat sälja utanför stan men nu är jag mest i city. Vasagatan är min nya plats. Har funderat på att åka till Nyköping på västkanten och sälja. Sålde där för några år sedan på lördagar och det var avkopplande med miljöombyte.

A Jag funderade lite på det här med lyx. Vad är lyx för dig Tarja?

T Lyx för mig är väldigt enkla saker, till exempel ta fotbad i lugn och ro. Har alltid tagit väl hand om mina fötter. Tycker att det är viktigt med fotvård, man står och går mycket om dagarna. Är inneboende i en liten lägenhet och det är inte alltid lätt få tillgång till badrummet när man vill och hur länge man vill. Att kunna laga sin egen mat är också lyx. Och riktigt lyx tillvaro är att få vara frisk. Skulle vara kul att veta vad våra läsare tycker är lyx i dessa tider?

A Lyx för mig är att ha ett badkar, härligt att få bada när jag kommer hem efter att ha stått ute och frusit. Kan förstå dig Tarja om det är bökigt för dig med din bostadssituation.

T Ja, det är bökigt. Tur att jag anpassar mig lätt och inte har höga krav. Sedan är jag tystgående, nästan osynlig och expert på att "tassa".

A Jag kom på fler saker som är lyx för mig, att kunna äta lagad mat till exempel och att ha en säng att sova i. När jag levde på gatan var jag tvungen att leva på kall mat hela tiden om det blev någon mat alls. Jag är otroligt tacksam över dessa saker som är en självklarhet för många.

T Ann, förstår precis vad du menar. Man är så tacksam och nöjd för det lilla man har.

A Nu har vi fått skrivkramp och avslutar för denna gång. Önskar alla läsare och dig Tarja en god fortsättning på det nya året.

Dekåwe

● Susade fram häromdagen full fart längs der autobahn i en sportig Deutsche Kraft Wagen med kraften hos etthundra oktan farten pirrar ju i magen trots att min topphastighet var ganska blygsam ändå med en gas både full och diskret från alla cylindrarna två

JAN WALLIN

C Mörby

● Tåget går till Mörby centrum Ja, tåget det går till Mörby centrum till Mörby C går ju det som väntas på i detta väntrum trots att min topphastighet var ganska blygsam ändå med en gas både full och diskret från alla cylindrarna två.

JAN WALLIN

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Sväng Älska

● Jag ville se den nya Svälta Häst så jag tog mig ned till bion där var kö från öst till väst utanför Filmpalatset Rio

Kassörskan frågar:

"En biljett?"

Jag svarar:

"Yes, of course!"

För jag har ju ännu inte sett den senaste Starve Horse.

JAN WALLIN

Att lyssna

● Personen mitt emot dig har en tyngd att bära på och det är viktigt för den personen att någon tar emot och inte bara tänker på egna bekymmer.

KERSTI

ISTOCKPHOTO.COM

En vanlig otursdag

● Tänk vilken otur jag hade, det var en eftermiddag den 17 september 2018, jag gick och småstädade och torkade fönsterbrädorna där blom-morna står. Det blev så fint, jag gick och småsjöng lite för mig själv. Nu hade jag bara vardagsrummet kvar. Medan jag torkade så dammsög Ronny, det blev så fint när jag hade dammat och fixat allt.

Då får jag för mig att jag ska torka av spegeln i vardagsrummet, men Ronny menade att jag skulle låta det vara. Men jag såg fingeravtryck och det blev bara så att jag skulle ha bort dammet plus fingeravtrycken.

Grejen var att jag stod på en liten stege och torkade ganska hårt, jag liksom tröck trasan emot spegeln, när jag var färdig så gick jag ner i från stegen men när jag tog sista steget och sköt stegen framför mig så halkade jag bakåt och ramlade

baklänges och satte mig på min vänstra hand. "Aj" vrålade jag till Ronny som stod i köket, han kom snabbt in och frågade vad som hänt, "jag halkade" sa jag. Jag visade handen, "äh det är nog bara en stukning" sa han. "Nej" röt jag till, "den måste vara bruten" sa jag och sträckte fram handen till honom.

"Du har nog rätt" sa han och tog tag i handen. Jag gick till skåpet och tog en gasbinda och lindade om. För klockan var så mycket så det var ingen ide att åka till någon akut, då får vi sitta flera timmar och vänta, så jag gick till vår vårdcentral dagen efter, där konstaterade en läkare att jag skulle få en remiss samma dag till Huddinge sjukhus.

Jag tog jag bussen och åkte till Huddinge, fick träffa en läkare väldigt fort och blev skickad till röntgen. Jo, det var som jag trodde, min handled

var bruten, jag blev gipsad och fick en ny tid för operation 10 oktober. Åkte tillbaka då och det var så skönt att ta bort gipset. Skulle på återbesök ännu en gång 25 oktober, då tittade läkaren att gipset var okey och jag fick med mig några papper där det stod att jag skulle göra lite övningar så att handen skulle bli bättre.

Jag gjorde övningar men det var inte ok med min tumme. Jag tränade och tränade, åkte på två återbesök, sist jag var där sa läkaren att dom var lite mera erfarna på Södersjukhuset så nu går jag och väntar på ett nytt brev från Södersjukhuset där dom ska fixa min tumme. Jag har inget gips så det är ju skönt. Jag har bara en skena runt tummen, tänk vad det har tagit mycket av min tid bara för att torka bort lite damm ifrån en spegel.

LENA FREIJ

.....

Anette Wahlström nötte bort det sista brosket i höften när hon räddade livet på en person som fått en överdos. I vår väntar operation. Just nu befinner hon sig ännu en gång i livet under ordnade förhållanden, men så har det inte alltid varit. Men den här gången vill hon göra något bra av det som återstår av livet, använda sina erfarenheter för att hjälpa. TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN

.....

Nionde livet

När det är två minuter kvar till avtalad tid första gången vi ska ses, ser jag hur Anette Wahlström kommer gående på Maria Prästgårdsgata – svart mössa nerdragen, håret instoppat under kragen, färgglad jacka, schal, blekta jeans och årstidsanpassade kängor. Jag noterar – det syns ännu tydligare just som hon ändrar riktning in på Timmermansgatan – att hon haltar lätt på högerbenet.

Det finns en anledning till håltan, vi ska återkomma till den.

I författarpresentationen i boken *Hemlös – med egna ord* som kom ut 2015, står det om Anette Wahlström – hon har med fyra texter i boken – att hon kommer från Hässelby och började sälja *Situation Sthlm 2003*. Och att hon valde att stå i Åkermyntan och sälja tidningen för att hon hade en farbror som bodde i närheten.

Hon hade varit hemlös ett antal år då, levde dag för dag. Att hon alls började sälja berodde på att hon hade två vänner då som hon hängde med och de sålde tidningen.

– Det är ju liksom ett annat liv, man håller ihop med dem man är med för tillfället. Man lever ju bara i nuet som hemlös när man bor i källare eller utrymmen man inte får vara i – det finns gångar och tunnlar under Stockholm som folk faktiskt bor i.

Har du bott där?

– Ja, det har jag. Det är en helt annan värld. Jag har verkligen sett andra delar av den här stan – inga sevärigheter direkt – som inte vanliga människor sett.

Hur tror du att det påverkat dig?

– Man får inte visa sig svag, då går man under helt i det livet.

– Jag har lärt mig att sätta värde på saker på ett sätt man kanske inte gör annars. När man inte har nånting sätter man värde på det man får gratis i livet. Då är man glad att kunna gå till ett kylskåp, ha en garderob för sina kläder, en säng. Det är jättevärdefullt, för det har man inte då.

Det dröjde inte lång tid efter att Anette Wahlström började sälja tidningen tills hon började skriva texter på säljarnas sidor. Vi hade redaktionen på Döbelnsgatan då och det var ofta som hon kom ner till redaktionen och pratade med oss om någonting hon var irriterad på eller frustrerad över och ville skriva om. Och sedan satte hon sig i rummet intill redaktionen, eller uppe i säljarnas café, och skrev en text.

– Jag blir förbannad. Skitförbannad. Min

överlevnadsinstinkt är att jag blir förbannad. Jag är ju med om en massa dramatiska saker hela tiden.

Nu är det ett tag sedan hon skrev.

– Jag har haft massor att skriva, men det har hänt så mycket som gjort mig upprörd, så jag kan inte skriva. Jag måste vänta tills det lugnat ner sig.

– Jag kan inte prata om allting som hänt – för att det kanske är olagligt eller för att jag inte kan eller har lust att prata om det.

Hon och hennes dåvarande man satt vid den här tiden ganska illa fast i sitt beroende. De hittade ett familjehem på Gotland dit de båda ville för att behandlas och stred och kämpade för att kunna få komma dit.

Anette Wahlström skrev och publicerade ett flertal texter – två av dem är publicerade i den antologin *Med egna ord* som gavs ut

▲ Jag går ner där på natten ibland till minneslunden i Räcksta och tänder ljus och sifter och mediterar och tänker på alla mina vänner som dött. De är många. Jag minns inte namnet på alla vänner jag blivit av med.

2008 – om deras strävan, planer och tankar.

De kom till Gotland. Var kvar där ett år. Tillbaka i Stockholm sedan rullade livet på och hon befann sig under några år på en bra plats i tillvaron. I #188, aprilnumret 2013, skriver hon en text och berättar om att hon slutat med underhållsbehandlingen med metadon. Att det var hennes eget val att göra det och att ”det tagit fem år av mitt liv”.

Åtta månader senare tog hon ett återfall.

ANETTE WAHLSTRÖM BERÄTTAR att det ”smäller om benet” när ledkulan och skelettet möts utan brosk emellan. Hon har haft ont i höften länge, flera år, efter en lång tids snedbelastning av höften och högersidan.

– Det är jobbigt att ha ont hela tiden. Jag tror fan det gjort mig deprimerad att ha den här smärtan konstant.

När hon var nitton år tog hon heroin och somnade på vänsterarmen, blodtillförseln till musklerna ströps under för lång tid och det resulterade i en så kallad dropp-arm. Vilket fått till följd att hon sedan dess snedbelastat sin kropp, alltid burit allting i högerhanden.

Men det som fick det sista brosket i leden att nötas bort var en händelse på våren 2017. Tre personer tar heroin i hennes lägenhet. En av dem får en överdos på toaletten.

– De står bara och glör, men jag som har en arm får upp han på min rygg, bär han från toaletten genom hela lägenheten till soffan, där jag kan slänga ner honom och börja jobba på han, peta i han tjack och få liv i han.

– Det slet bort det sista brosket.

En höftoperation är planerad till våren, hon har en tid att träffa sjukgymnast i januari för att påbörja rehabiliteringen.

För sedan ett år tillbaka går hon på underhållsbehandling med metadon igen. Innan dess lyssnade ingen på när hon talade om smärtan i sin nedslitna höft.

– De vill inte operera en missbrukare. Men har jag ordnade förhållanden då får jag hjälp. Och det har jag nu.

Och eftersom hon nu levt under ordnade förhållanden en tid har hon också kunnat behandla sin hepatit C, som hon genom ett blodprov 1993 fick veta att hon hade. Behandlingen har precis avslutats – tre tabletter på morgonen i tre månader.

– Jag har varit trött, känt mig sjuk och slut, det har nog haft med hepatiten att göra. Jag hoppas jag kommer märka skillnad nu. De ska kolla i februari igen så att det fäst på mig ordentligt.

HON VÄXTE UPP i Farsta, flyttade till Vällingby när hon var 3 år och bodde där fram till hon var 9 år, då flyttade familjen – mamma, pappa, en yngre bror – till Lomma i Skåne. Pappan jobbade mycket, höll på med grafik, mamman hemmafru först, sedan på kontor.

Hon minns en händelse – ”jag tror att jag är åtta år då, men jag kan varit sju” – då hon efter att ännu en gång ha blivit slagen av sin mamma, slår sönder sin spargris. Och cyklar och köper chokladbullar.

– Det var då jag tappade respekten för mina föräldrar. Där hade det gått för långt, tyckte jag. Spargrisen låg i bokhyllan i stora rummet. Jag kunde ju tagit alla pengar på en gång, men vad skulle jag sagt då när hon gick igenom mina fickor? Då hade det blivit knas.

Det är i nioårsåldern som det börjar skära

Jag blir förbannad. Skitförbannad. Min överlevnadsinstinkt är att jag blir förbannad. Jag är ju med om en massa dramatiska saker hela tiden.

sig ordentligt med föräldrarna, främst mellan henne och mamma. Föräldrarna dricker mycket alkohol, hennes mamma använder även tabletter.

– Det blir ju fel, med alkoholen, det blir jättemycket fel. Det var fruktansvärt. Det var otryggt. Min mamma var nog psykiskt sjuk, kan jag tänka i dag. Hon fick lugnande tabletter utskrivna av nån läkare och drack mycket. Hon måste ju mått jättedåligt.

– Jag visste aldrig vilket humör hon var på, det är inte roligt att vara rädd för mamma.

Hon berättar en sak om sin mamma hon aldrig kunnat glömma, om när hon valts till skolans lucia. Kvällen före lucia tvingar hennes mamma henne att rulla upp håret hårt på spolar och sova på dem. Med följden att hon kommer till skolan med smålockigt hår, efter en natt med lite sömn, och måste bli hjälpt av lärarna att få håret nedblött och kammat rakt.

– Fruktansvärt. Hon kraschade ju min grej där. Jag blev ledsen. Jag förstod att det inte var snällt. Jag har tänkt mycket på det där när jag blivit äldre, hur man kan vara så oförstående. Min mamma var inte snäll.

När Anette Wahlström är 12 år röker hon cannabis för första gången. De är ett gäng som hänger i parken i Lomma – vi befinner

oss nu i tidigt sjuttioital, bara några sjömil från Christiania – och hennes livssituation blir alltmer konfliktfylld och problematisk, både i hemmet och i skolan

När hon är 14 år gammal avsäger sig hennes föräldrar vårdanden om henne.

– Då blev det myndigheterna som blev mina vårdnadshavare, jag hamnade på UK, som det hette, ett utredningsställe. Där bodde jag tills jag var 19 år. Satt på utredningshem och ungdomsvårdsskola under den tiden. Jag gick inte i skolan då, var inlåst på dagarna.

– Jag kände mig sviken av mina föräldrar. Jag kunde väl fått bo hos min farmor från början i stället, åkte upp till henne efteråt när jag var 19 år. Stockholm och Hässelby har varit min bas sen dess.

Hon jobbar på daghem och pluggar sam-

tidigt till barnskötare. Men några månader innan utbildningen är klar hoppar hon av.

– Jag har aldrig gjort nåt klart i mitt liv. Slutade det jobbet själv sen. Jag hade lägenhet då, det blev trassel, jag träffade min sons pappa...

– Om jag hade kunnat utbilda mig, om jag haft det med mig, om mitt liv redan som ung varit på ett annat sätt så hade ju skolan och det säkert varit annorlunda för mig.

Anette Wahlström har en i dag vuxen son. För tillfället har de ingen kontakt. Han har vuxit upp med sin pappa.

– Jag tänkte att jag inte ville bli som min mamma, en som slår mitt barn. Och jag har aldrig slagit honom. Men jag har inget bra i mitt bagage att överföra heller, så jag misslyckades ju själv som mamma. Jag har inte varit där för honom.

Hennes egen pappa – ”han var snäll, jättesnäll” – är död. Mamman lever, men de har inte haft kontakt på drygt trettio år, inte sedan hennes son föddes.

– Jag tror pappa visste att hon slog mig, men inte hur ofta. Och jag tjallade aldrig.

TELEFON RINGER i hennes midjeväska. Hon trycker bort och jag frågar henne om hon kan beskriva tankeprocessen bakom hur ett ►

Jag tror pappa visste att hon slog mig, men inte hur ofta. Och jag tjallade aldrig.

återfall kommer till.

Hon berättar att de var tre personer som hade det jättetrevligt – ”det fanns ingen tanke på droger eller snack om det. Först”.

– Men det blev att vi hamnade på den platsen, började snacka om det. Och när vi väl började göra det så var det liksom kört. Då tänker jag inte på nånting annat sen. Det finns ju alltid ett mående som är bra som man associerar till då, och det är den känslan man vill ha då, det man söker då. Det är det som löser ut det, liksom, man vill tillbaka dit. Det går inte att bryta den tanken.

Hur fort går det från tanke till handling?

– Resan från beslutet till sprutan går fort, vi pratar timmar och minuter – vi vet ju precis vart vi ska dra för att ordna det. När vi bestämde att vi skulle ta så ordnade vi ju snabbt de droger som behövdes.

– Det är svårt att ersätta drogen, man vill ju ha den där belöningen... Jag fattar ju när jag slutar att jag inte kan få den där belöningen längre utan får väga upp det med andra saker.

För några år sedan, i samband med ett annat återfall, blev Annette Wahlström våldtagen. Hon gick till polisstationen i Vällingby och anmälde hur det skett, var det skett och vem som gjort det.

– Först var det fyra poliser, två kvinnor och två män, som förhörde mig. Jag pekade ut han på bild. Det känns som att de tror på mig och lyssnar på mig, jag blir bra behandlad. Men sen försvann allting. Det har varit jättejobbigt. De har inte varit i kontakt med mig sen dess, inte sen jag lämnade polisstationen.

– De tycker väl att jag... jag blev ju påsatt på min överdos. Jag vaknade i en säng, naken utan kläder, med en person. Och det var inte ok för mig.

Hon hade hållit upp i åtta månader när det hände.

– Det var ett återfall, men det är inte ok... men det är så vi missbrukare blir behandlade. Jag har haft sex mot min vilja ett flertal gånger, men det har varit lite för mycket för mig så jag valde att polisanmäla.

Anette Wahlström berättar att hon i dag kan se ett mönster. Hur hon växte upp med en konstant känsla av otillräcklighet.

– Mina föräldrar var aldrig nöjda med mig, eller det jag gjorde. Jag har aldrig fått beröm eller bekräftelse. Jag försökte göra mitt bästa men sen började jag strunta i dem. Och strunta i mig själv också. Tog chanser och testade saker. Jag blev oförsiktig med mig själv. Gränslös.

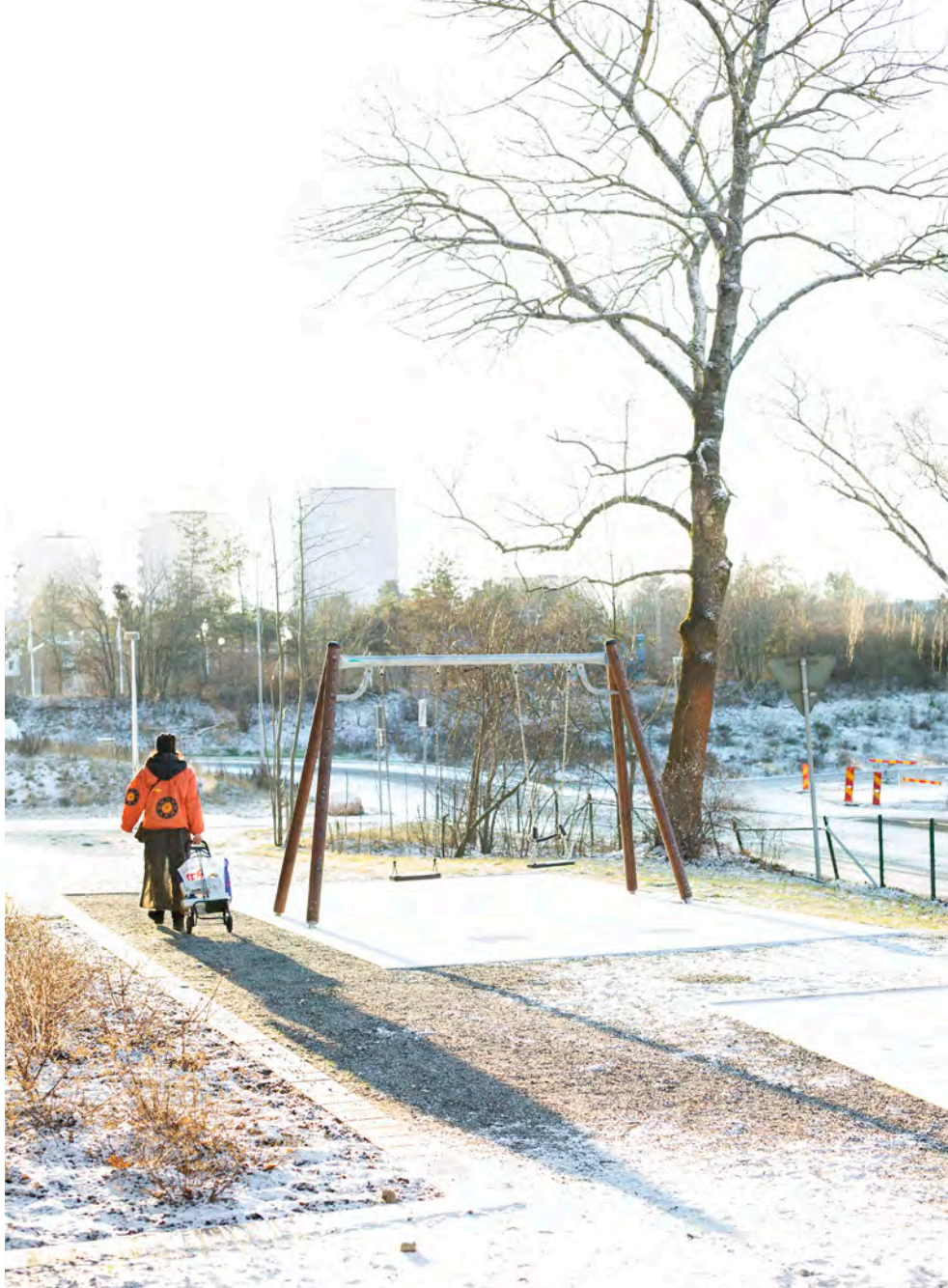
Vad har det inneburit för dig?

– Jag misslyckas ju hela tiden med mitt liv. Jag är aldrig nöjd och mår aldrig bra. Jag ska ju må bra i själen också, inte bara i kroppen, men det gör jag aldrig. Jag vet inte vad det är.

I vuxen ålder fick Anette Wahlström en ADHD-diagnos, hon äter medicin och det fungerar väl, ”nu kan jag sätta in sakerna på rätt plats i hjärnan”.

– När jag började ta amfetamin, det var som att kliva i skorna. De passade. Jag blev lugn. Det är ju inte jag annars, jag är ju Speedy Gonzales liksom. Med heroin, det tog lång tid för mig innan jag tyckte det smakade bra, fick jobba hårt för det. Vilket ju är hur idiotiskt som helst.

– Jag var fyrtio år innan jag blev beroende av heroin. Men att jag jobbade så hårt för

► *Jag skulle vilja göra nåt bra av mitt liv, jag har så mycket erfarenhet. Jag skulle vilja hjälpa ungdomar, berätta för dem... jag kanske ska hålla föredrag för dem och försöka få dem att inte börja knarka. Det kanske kan bromsa nån. Jag börjar bli gammal nu, äldre. Känner att jag ska utnyttja den tid som är kvar väl. Inte slarva bort mer tid av livet. För det har jag på ett sätt gjort... men ändå inte.*

det beror ju på en massa andra faktorer, som gör att man inte bryr sig om sig själv.

När är du lycklig?

– Jag är aldrig lycklig. Det har säkert varit nån period jag varit lycklig, men det är nog inte ofta. Det har alltid varit så mycket med mig som krävt en massa av mig, jag har aldrig kunnat sätta mig ner och bara känna att ”det här ordnar sig”.

Anette Wahlström reser sig, undrar om vi ska ses och prata någon mer gång eller om vi är klara nu. Jag frågar om hon har något hon vill tillägga. Hon tänker snabbt, reser sig upp.

– Vill åka bort och se andra länder, Portugal och Indien. Göra nåt annat. Se andra kulturer. Jag kan inte bara prata om vad jag drömmer om. Det kommer bli bra efter operationen, sen hittar jag på nåt annat. ☺

STOCKHOLM ÄR KALLT

Vi öppnar kyrkan och låter hemlösa få sova i värmen.
Men inte alla nätter. Hjälp oss hålla öppet
och sprida värmen till fler.

Swisha till 123 570 01 74

Bankgiro: 900-9903
Ange Clara vintern
som meddelande

#claravintern
claravintern.nu

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Rulltrappan

● I natt när låg i min säng då kände jag att rulltrappan var på väg ner nu igen och rulltrappan fortsatte bara längre ner och ner. Men när trappan nått sin botten var det folk som skrek åt mig att jag inte ska fastna där och rätt som det då var så började rulltrappan åka upp igen och när den nådde toppen så var det samma skrik och tjat och gnäll igen. Men snälla ni, vill ni veta vad som hände sen? Då blev dessa rulltrappor en riktig jävla karusell och en karusell går ju bara runt och runt men min karusell stanna högst där uppe. Där hängde jag upp och ner jag såg livet som det verkligen är. Nu vägrar jag att åka både rulltrappor och karusell. Jag är bara glad att jag kommit ner igen

MARKKU

Se gel my belle

● Har det regnat, hjärtat, du är våt I dig, allt jag håller kärt När min eld, min eld den brinner Är det dig den brinner åt Som i öppen spis, min flamma Som en smältugn, nästan rinner Någoting rent fruktansvärt Eller någonstans däråt Du mitt varma hjärta vinner Låt oss köla i min båt Våra grejor knöla ner i skansen Då kan jag gästa dig i hamnen Låt mig styra dit med svansen Älska din nästa, stora famnen Hör tuppen gal en gång till vår låt

JAN WALLIN

**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

ISTOCKPHOTO.COM

Natten i lekparken

● Det är oktober månad, nätterna är mörka, ruggiga och kalla...

Jag har äntligen hittat en sovsäck i en soprum av ett bra märke, den kommer att vara varm. Skit samma att den luktar lite hawaii och inte så gott men oj vad den kommer att vara varm, nu kommer jag nog kunna lägga mig lugnt utan att behöva vara så stelrusen på morgonen att det gör så ont att man hellre vill vara utan att sova.

Är ute och traskar mitt i natten på jakt efter ett bra soprum som är min stora kärlek och glädje, där kan jag hitta saker jag behöver. Om jag har tur saker jag kan sälja, så hoppet finns där som en möjlighet att kunna få några kronor.

Så går jag förbi en lekplats och ser en underbar rund korggunga och jag som är en kvinna med mina 150,5 centimeter får ju plats där. Så det är bara att hoppa upp, men vad ruskigt mörkt och avskilt det är men ja ja, bättre så man slipper synas och

behöva se så mycket folk. Så upp med min Dramaten under mina ben, rygsäcken under huvudet så ingen själ den och handväskan in i rygsäcken, för det enda jag var orolig för var mina få tillhörigheter.

Och trots mina nojor över att lyssna efter om någon försöker sno mina saker så somnar jag så himla fort och sover som aldrig för. Så skönt att kunna ta vara på sig själv, slippa knulla sig till en sovplats, sover så stolt och nöjd.

Men hör och häpna, jag trodde jag skulle förgås av pinsamhet. Jag blir väckt av en så himla rädd och försiktig röst – "barnen skulle vilja leka..." Vad jag skämdes, bad så mycket om ursäkt och packade ihop mitt pick och pack fort. Jag hade inte ens vaknat av alla lekande barns röster och støj och tjat, det var ett betyg på att jag sovit väldigt gott. Och jag som inte ens sover bra i en mer skyddande tillvaro då jag oroar mig hela tiden för att någon ska stjäla mina saker. Det måste ha varit den friska luften och min bön till Gud om beskydd över natten som kunde finna tryggheten i det.

**Så
skönt
att kunna ta
vara på sig
själv, slippa
knulla sig till
en sovplats,
sover så
stolt och
nöjd.**

SIT75

Hoppas jag lärt mig

● Nu har jag gjort det igen, förnedrat och lurat mig själv mot min vilja.

Behovet av att bli omtyckt blev för stort, viljan att glädja dig, för du tillför glädje till mig. Men varför kan jag inte stå på mig och min vilja och respekt, kan nog inte förstå att bara mitt sällskap räcker, tror inte att det finns annat att tycka om än min kropp.

Vill inte, vad håller jag på med? "Det är inte värt det, äh skit i det, det är inte första gången, spela roll det är snart över, skit i det stäng av, vilken smutsig billig hora jag är, så värdelös". Känner ditt förakt mot mig som säger att jag är värdelös, billig, ändå fattar jag inte hur jag kan duga just nu, hur kan du ha med mig att göra, men förstår att just den äckliga maktkänslan ger en kick, att du tror att du kan

göra mig illa, ge mig det jag är värd. Men ha ha, jag stänger av, blir ett tomt skal, ni kommer aldrig kunna skada mig hur ni än knullar mig.

Min älskade lilla flicka är skyddad och ingen ska få göra henne illa, ni har bara att göra med ett tomt, fogligt skall som dör och låter allt hända utan att bry mig, blir död, foglig, likgiltig. Aldrig att ni ska få mig att njuta, bara mitt spel, jag lurar er så skickligt med mitt inlärdas spel

jag blivit proffs på, för det var mitt enda sätt att få kärlek på.

Aldrig att ni ska se eller förstå att jag inte vill, så detta spel blir så verkligt att jag lurar mig själv och ångesten också.

Men i går var det svårt att inte visa mitt hat, mitt förakt, min besvikelser, äckel, kände mig så blottad och liten och sårbar.

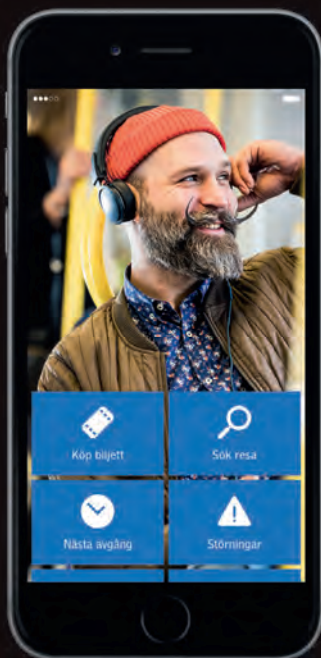
Jag vet att du såg och fattade att jag inte ville och det fick dig igång

och jag hatar mig själv för det ännu mera, att jag visade min svaghet så tydligt och ändå lät jag det hända, visade min svaghet och mitt förakt och respektlöshet mot mig själv.

Det gör mig så ont att du inte bryr dig mera om mig än så, trodde ändå att du var ärlig och uppskattade min vänskap, men ändå blev det fel för jag lät det hända för jag ville inte förlora din vänskap och gemenskap. Men blev så arg och besviken och tappade all respekt ändå. Så ironiskt – jag var villig att behålla din vänskap till vilket pris som helst och så blev det just det som sabbade allt. Men jag är otroligt tacksam för den tiden vi fick och hade. Jag hoppas att jag nu äntligen ska ha lärt mig något nytt.

ANONYM

Så detta spel blir så verkligt att jag lurar mig själv och ångesten också.

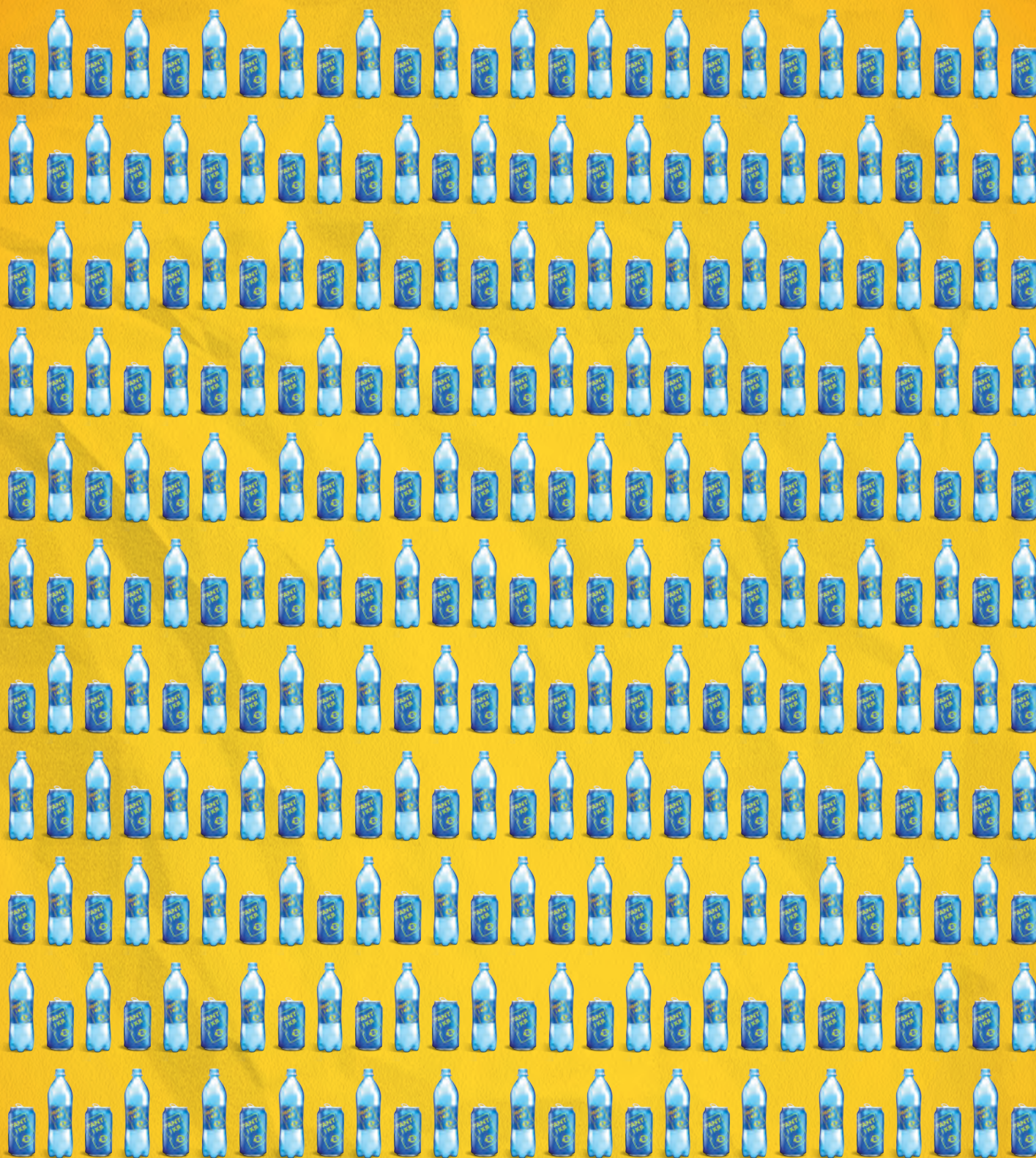

En biljett till hela Stockholm.

Ta dig till City och vidare till 7080 destinationer i Storstockholm. På samma biljett.

Ladda ner SL-appen på App Store eller Google Play.

Har du mycket pant?

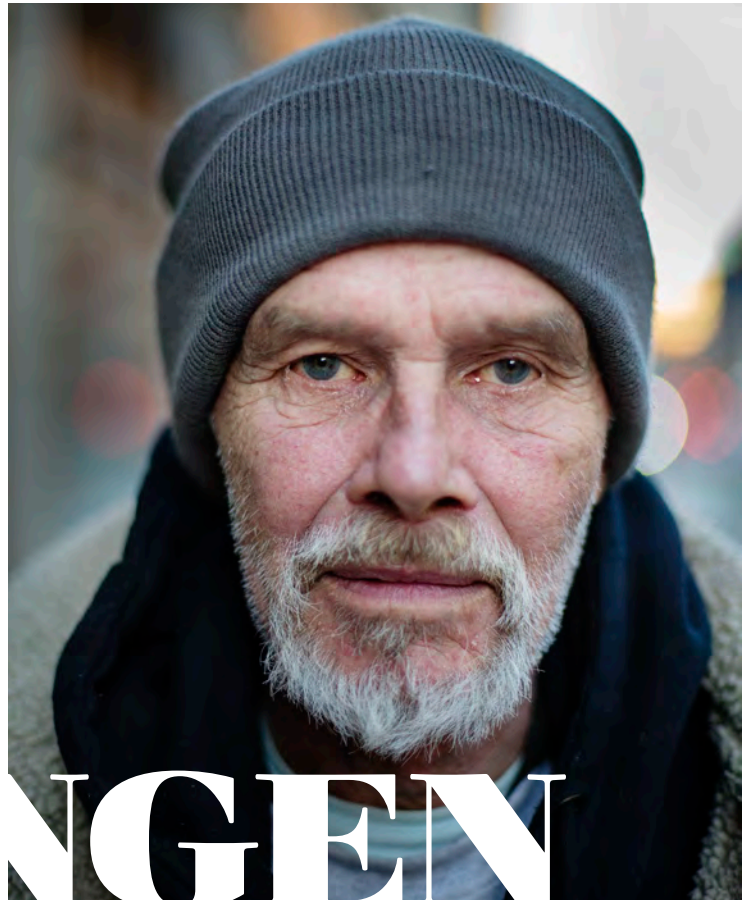
På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

LIVET MED TIDNINGEN

Käna stolthet och tjäna pengar, en möjlighet att överleva och få sociala kontakter – det kan det betyda att vara Situation Sthlm-säljare. I en enkät svarar 72 procent av säljarna att deras livssituation har blivit bättre. Här berättar de hur.

TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARTINA HOLMBERG

◀ Att sälja tidningen innebär en kontakt med folk och en ekonomisk hjälp, säger Raman Pashang.

För drygt fyra år sedan hade Kimie Sannemo aldrig tjänat pengar på egen hand. Han säger att han överlevde genom att snatta och stjäla skrot.

– Jag har inte snattat sen jag började sälja tidningen. Det är fett skönt att kunna gå in i en butik och handla, göra rätt för sig. Min situation har blivit mycket bättre. Att börja sälja tidningar är det bästa jag gjort.

En enkät med tidningssäljarna visar att 72 procent har fått en förbättrad livssituation sedan de började sälja tidningar. ▶

**"Jag blir arbetslös."
 "Sitta i fängelse eller död."
 "Kanske dricka för mycket."
 "Jobba svart och tigga pengar."
 "Langa nått annat."
 "Vara död."**

Svar från enkäten på frågan "Om du inte sålde Situation Sthlm, vad skulle du göra då?"

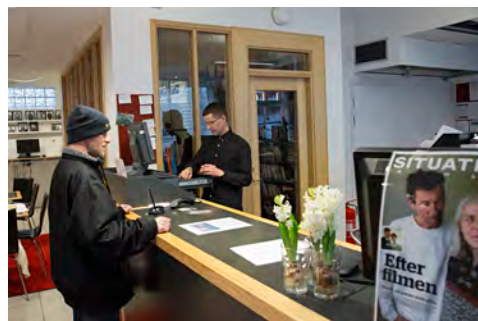
Nu har jag råd att betala hyra. Tidigare bodde jag på härbärge, i dag hyr jag ett litet hus i Orminge via släktingar, säger Kimie Sannemo.

Förändringen är allt från att "nyktra till" och "inte vara kriminell", till att "känna stolthet" och "ha lättare för att tilltala människor man inte känner".

Någon skriver: "Bättre käk och villkor (ekonomiskt och värdemässigt)". Och en annan: "Efter ca 5,5 år har jag blivit mer social, vågar ta mer plats, har blivit bättre säljare och ambassadör för tidningen".

Kimie Sannemo tror att han hade varit fattig, åkt in och ut på kåken och varit hemlös om han inte hade varit säljare.

– Nu har jag råd att betala hyra. Tidigare bodde jag på härbärge, i dag hyr jag ett litet hus i Orminge via släktingar. Om jag ska laga mat och gå på toa måste jag gå in i det

stora huset på gården, men jag har en vedeldad bastu.

Klockan är strax efter åtta på onsdagsmorgonen och Situation Sthlm har precis öppnat. Utanför fönstren har det sakta börjat ljusna. Kimie Sannemo berättar att han har sålt nästan varje dag sedan han började. Under en period bodde han i Köpenhamn och då gick han direkt till deras gatutidning Hus Forbi.

– Det finns en tidning i nästan varje stor stad, man skulle kunna åka runt och sälja, påpekar han.

– I Paris också? undrar Anders Nyqvist, som var på bröllopsresa i den franska huvudstaden för många år sedan.

De sitter vid varsitt bord och äter en frukostmacka. Kimie Sannemo ska snart dra igång sin arbetsdag.

– Jag står hela dagen. Jag har slutat äta medicinen, subutex, och då har jag tre timmar till att sälja. Det tog mig nämligen tre timmar att hämta medicinen, varje dag. Åka från Orminge till Flemingsberg. Nu fixar jag min medicin på annat sätt, då får jag mer tid och slipper press. Jag har posttraumatisk stress och panikångest och på

mottagningen ställs orimliga krav. Mitt humör är bättre så här.

ANDERS JIMMY ANDRÉASSON har redan sålt en tidning på morgonen. Han vill försöka få iväg 20 tidningar, berättar han. Kimie Sannemo frågar hur läget är.

– Samma plåga, men det börjar klarna mer och mer.

När Anders Jimmy Andréasson var runt 30 år var han "riktigt i skiten".

– Att börja sälja Situation Sthlm har varit jättebra. Jag har fått nåt att sysselsätta mig med. Annars hade jag hattat runt och trillat in i massa dumheter. Jag dricker kanske två öl, men förr köpte jag fem liter hemkört. Men min triggernivå är svajig.

Förutom att försöka "få iväg" tidningarna ska han kolla på en surfplatta, 10,1 tum – tillräckligt stor för att se film på.

– Jag har Netflix-konto, inloggning via en kompis. Jag gillar science fiction och fantasy, men också bra deckare och komedier. Jag ska bara kolla runt i dag, inte köpa än. Tidningsförsäljningen har gjort att jag ibland har råd att köpa till exempel en bättre begagnad telefon. Men jag är tyvärr

▲ Jag pratar med folk om allt mellan himmel och jord. Det kan bli långa samtal med kunder, säger Berra Jansson och tar en paus med sudoku.

◀ Som säljare har jag fått något att sysselsätta mig med. Annars hade jag hattat runt och trillat in i massa dumheter, säger Anders Jimmy Andréason..

expert på att tappa bort dem.

Vad skulle du göra om du inte sålde tidningen?

– Tippa på hästar kanske. Det är större chans att vinna pengar där än på lotto.

När frågan ställdes i enkäten svarade säljarna bland annat: "förmodligen titta", "sova på gatan", "bryta med kofot och bult-sax", "glo i väggen eller något annat lika meningslöst", "kanske arbetsförmedlingen eller kopparförsäljning", "kämpa för min överlevnad", "vara död".

Anna, som egentligen heter något annat, säger att hon nog skulle hänga på stan, mer än hon gör i dag. I busskurer, på stationer och på "billighetscaféer".

Vilka är billighetscaféer?

– Ny Gemenskap och kyrkorna. Och vissa psykiatritillhåll har gemenskapsutrymmen. Biblioteken är också viktiga platser. Där läser jag tidningar och skriver dikter.

Förr brukade hon också måla, men fick stora problem med luftvägarna.

– Det blev bättre när jag började simma. Att sälja tidningar gör att jag har råd med det. Jag har också fått mer rutiner. Innan jag började sälja tidningen var risken stor ▶

**"Mitt liv."
"Väldigt mycket."
"Stolt. Man måste överleva."
"Gemenskap, extra pengar i fickan."
"Enda inkomst jag har, social kontakt."
"Ett arbete, en identitet, att vara nyttig."**

Svar från enkäten på frågan "Vad betyder det för dig att vara säljare av Situation Sthlm?"

att jag skulle dras in i psykiatri mer. Men det har blivit bättre av den rutin och kontakt jag får här. Jag har knappt varit inlagd sen jag började sälja, innan var jag på slutenvården många gånger. Situation Sthlm har hjälpt mig att hålla mig ute.

Hon tillägger att alla inläggningar inte har varit rena "psykiatri-voltor", hon har också legat inne för problem hon haft med levern.

– Jag hade hepatit C redan som 17 åring. I början, innan man visste mycket om sjukdomen, hade de visir på sig när man kom till tandläkaren, och rymddräkter. Jag har känt mig smutsig av sjukdomen.

Nu när det äntligen har kommit nya effektiva mediciner visade det sig att hon inte behöver behandling längre, hon har blivit frisk.

BERRA JANSSON SITTER och löser sudoku. Han kom precis med pendeln från Uppsala, efter att ha startat natten med jackan som huvudkudde på bussen som går från Norra Bantorget och sedan tar "kringelkrokar" och plockar upp nattarbetare på vägen mot Uppsala.

Tidningsförsäljningen har hjälpt mig att betala av mina skulder. Jag träffar också många fina människor. säger Ahmad Yadegari.

**"En mening med livet."
"Blev nykter alkoholist."
"Lättare för att tilltala människor man inte känner."
"Jag har fått ett datum för inflyttning i mitt boende."**

Svar från enkäten på frågan "Har din livssituation förändrats sedan du blev säljare av Situation Sthlm?"

"Som ett knegarfik här"

INGMARI OLOFSSON OCH Jonas Svensson jobbar som samordnare på Situation Sthlm. De säljer tidningar till säljarna, har stöttande och motiverande samtal, och hjälper till med allt från att leta upp telefonnummer till att fylla i blanketter.

– Det är som ett knegarfik här. De är ett arbetskollektiv och uppskattar varandra. Jag blir berörd av att läsa i enkäten vad alternativen

hade varit för dem om de inte sålt tidningen, säger Jonas Svensson.

Att regelbundet göra enkäter med säljarna anser de är nyttigt för deras arbete.

– Vi blir påmind om varför vi är här och hur viktigt det är för dem att ha något att göra och en tillhörighet. Det är väldigt roligt att läsa vad de skrivit, säger Ingmari Olofsson.

Han har inte bråttom i väg, hade hoppats på att träffa hans brorsas kompis här. Kanske vet han var hans bror är. För länge sedan, 2002, när Berra Jansson hade slutat "knega" i byggbranschen efter att ha fått ont i lederna och arbetsmarknaden inte var intresserad av "gamla stötar", tipsade hans bror honom om Situation Sthlm.

– Just nu vet jag inte var han är någonstans, han har suttit inne och har precis muckat. Jag tänkte åka ut till Västberga för att se om han kanske är inskriven på boendet där.

Det Situation Sthlm-försäljningen främst ger honom är den sociala kontakten.

– Jag pratar med folk om allt mellan himmel och jord. Det kan bli långa samtal med kunder, för fasiken, så långa att jag glömer bort att sälja tidningar.

I enkäten är det många som lyfter fram

SITUATION STHLMS SÄLJARE

50 personer har svarat på enkäten.
Genomsnittsåldern är 53 år.
28 procent är kvinnor.

NOSSLO/ANPHOT

Varje dag ser jag nya och gamla ansikten, lär känna folk och står och pratar en stund, säger Susanne Jansson.

mötet med kunderna som särskilt betydelsefullt. Flera skriver att tidningsförsäljningen gör att de träffar människor de annars aldrig skulle ha träffat.

– Varje dag ser jag nya och gamla ansikten, lär känna folk och står och pratar en stund, säger Susanne Jansson när hon kommer in för att köpa tidningar.

Hon har precis börjat sälja igen efter att ha varit borta ett tag. Hennes mamma har ramlat och skadade sig och har behövt dotterns hjälp i hemmet.

– Nu när jag är tillbaka frågar mina kunder var jag har varit, säger att de har saknat mig och ger mig kramar. De gör det roligt att sälja tidningar, säger hon. 📞

BANDY MÅSTE UPPLEVAS LIVE

Se elitseriematcherna på Zinkensdamms IP och stöd Hammarby Bandy!

Fre 28/12, 19:00

Hammarby IF - Broberg/Söderhamn IF

Sön 30/12, 15:00

Västerås SK - Hammarby IF

Fre 04/01, 19:00

Hammarby IF - IK Sirius

Sön 06/01, 14:00

Falu BS - Hammarby IF

Ons 09/01, 19:00

Hammarby IF - Sandvikens AIK

Lör 12/01, 14:00

Hammarby IF - IFK Motala

Tor 17/01, 19:00

Edsbyns IF - Hammarby IF

Sön 20/01, 15:00

Frillesås BK - Hammarby IF

Ons 06/02, 19:00

IFK Vänersborg - Hammarby IF

Fre 08/02, 19:00

Hammarby IF - Vetlanda BK

Tis 12/02, 19:00

Villa Lidköping BK - Hammarby IF

Missa inte Zinkentältet!

- ★ Livemusik på scen
- ★ Bar och mat från våra foodtrucks
- ★ Tränar- och spelarintervjuer

Förköpsbiljetter: hammarbybandy.se

 Följ oss på HammarbyBandy

**HAMMARBY
BANDY**

OCKSÅ MAMMA OCKSÅ DRÖMMAR OCKSÅ MÄNNISKA

Det här är Zinica. Hon har inte haft något annat val än att lämna sitt hemland och sina barn för att överleva.

Hon är stark, beslutsam och har drömmar om framtiden. Hon är människa. Med rättigheter. Trots det saknar hon tak över huvudet, tillgång till sjukvård, vatten och sanitet och blir bortkörd av polisen.

Sverige har svikit Zinica, trots att hon har samma rätt till trygghet och säkerhet som andra.

Var med oss och bekämpa fattigdomen – inte dem som drabbas av den.

www.amnesty.se/människa

AMNESTY
INTERNATIONAL

Blockhusudden, längst ut på Djurgården, var Stefan Wikbergs oas när han sålde Situation Sthlm i "stressgången". Nu är han tillbaka som säljare efter nästan tre års uppehåll efter en stroke.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

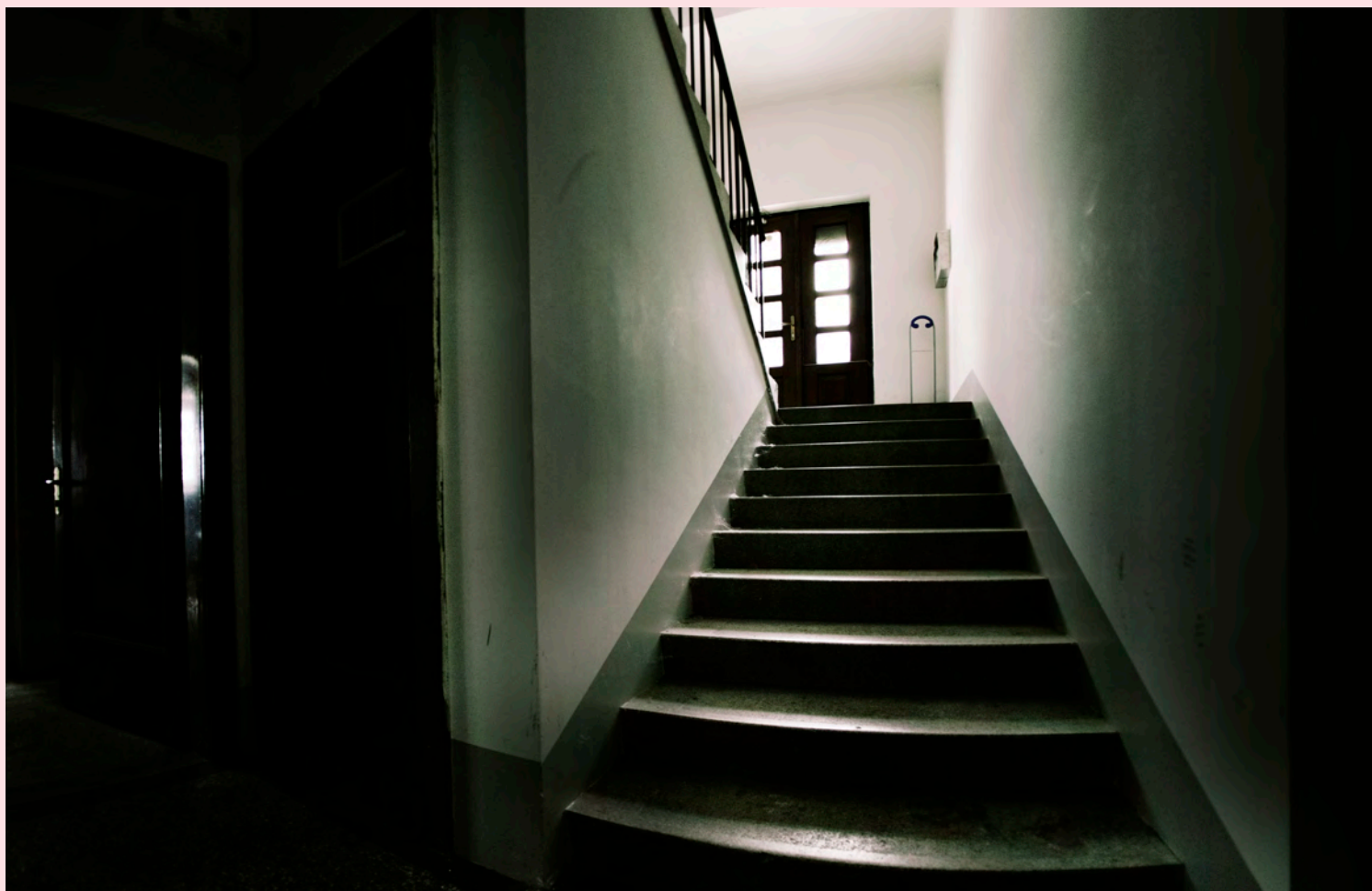
MIN PLATS

ängst ut på udden finns det ett mysigt café vid vattnet där man kan sitta och titta på båtar. Segelbåtar, passagerarbåtar, Viking och Silja – alla är ute här på sommaren. Det är skönt att promenera på Djurgården, det är inte massa trängsel. Blockhusudden var min oas när jag sålde Situation Sthlm i "stressgången" vid Centralstationen, där det är ett myller när folk ska till och från jobbet – Sveriges ruschigaste plats. Ibland ville jag ha lite lugn och ro, då åkte jag hit.

Tänk, jag stod där sju dagar i veckan i nästan femton år. Jag satte upp mål med min försäljning, som att jag gav mig den på att jag skulle ta mig till Australien när min son spelade i Lacrosse-VM. Det tog mig två år att spara ihop, jag satte undan varje månad. I juli 2002 kom jag iväg. Där reste jag runt en del. Jag är en friluftsmänniska. Nästa mål var att åka till USA för att hälsa

på min son, hans fru och mitt barnbarn. Jag hälsade på dem 2005.

Jag sålde första tidningen i december 1999, efter en längre tids hemlöshet. Det var Thåström på omslaget. Sista numret var med Bruce Springsteen på omslaget, december 2016. Sen blev jag sjuk. Jag var hos en kompis på Brännkyrkagatan, och det var tur, för han fick en hjärtinfarkt och jag kunde ringa ambulans. Jag satte mig i framsätet och när jag skulle börja prata med hon som körde kunde jag inte prata, jag bara sludrade. Fem minuter senare var vi vid SöS och de drog in med mig på akuten fort som fasan. Jag var helt borta. Där låg jag som ett kolli. Senare fick jag rullator, komma till rehab och hem till "Magnus Ladulås" (SHIS, stadens bostadssociala resurs) där jag bor. Nu är jag återhämtad efter stroke och har precis börjat sälja igen. Jag försöker jobba in platsen utanför Åhléns på Drottninggatan. 📍

Ersta öppnar skyddat boende för kvinnor med beroende

MISSHANDLADE KVINNOR MED missbruks- och beroendeproblematik har svårt att få hjälp. I Stockholm saknas skyddat boende med hög säkerhetsklass, som riktas till dem som målgrupp. Och de kan inte få plats på "vanliga" skyddade boenden. Men 1 februari öppnar "Ersta Möjlighet" som har den högsta säkerhetsklassificeringen - hemlig adress, personal dygnet runt, säkerhetsdörrar, kamera och väktare.

– Behovet finns, helt uppenbart. Jag tror också att det finns ett stort mörkertal, säger Ann-Sofi Wetterstrand, socialchef på Ersta diakoni.

Sedan tidigare driver Ersta diakoni ett skyddat boende för kvinnor som flytt tillsammans med sina barn från våld i familjen – Ersta Fristad. Regelbundet har de fått platsförfrågningar från socialtjänsten som de tvingats säga nej till. Då har det handlat om kvinnor i ett aktivt missbruk.

Ann-Sofi Wetterstrand.

Det finns få alternativ till skydd för dessa kvinnor, trots att studier visar att de befinner sig i en särskilt utsatt situation och att våld är ett vanligt inslag i deras vardag. De kan också ha svårare att ta sig ur våldsamma relationer eftersom partnern kan vara den som förser henne med droger och bostad.

– Kanske blir hon hemlös om hon lämnar honom, då är det en väldigt avgörande faktor. Det sociala

skydds nätet ser också sämre ut, man har kanske ingen som står på torra land och kan hjälpa till. Då är risken att man blir kvar i relationen. Det hoppas vi kunna hjälpa till att bryta nu, säger Ann-Sofi Wetterstrand.

Boendet Ersta Möjlighet kommer att ha åtta platser. Kvinnorna kan få stöd i kontakt med olika myndigheter, hjälp att planera för framtiden och bryta den beroendeställning de befinner sig i. Ersta Möjlighet jobbar även för att förändra missbrukssituationen, utifrån var personen befinner sig och klarar av.

– Det är väldigt viktigt att de här kvinnorna känner att de kommer till oss och först och främst får skydd. Inte att de behöver inrätta sig i en massa krav och regler, säger Ann-Sofi Wetterstrand.

Hur länge kan de stanna?

– Vi har ingen borte gräns. Det är socialtjänsten som beställer platserna, så det beror på vad de har för plan.

Fram till nyligen fanns det ett skyd-

dat boende, som drevs av Qjouren, där inga krav på drogfrihet ställdes. Men det tvingades stänga på grund av brist på placeringar från kommuner.

– Socialtjänsterna har blivit mer sparsamma i att vilja betala för en placering och det blev ohållbart för det skyddade boendet att gå runt ekonomiskt, säger Sofia Bellucci Feijen, ordförande för Qjouren.

De fortsätter däremot att driva en kvinnojour som riktar sig till kvinnor med erfarenhet av missbruk och prostitution.

– Vi kommer under 2019 utveckla en uppsökande och öppen verksamhet. Vi kommer fortsätta erbjuda samtalstöd, juridisk rådgivning, ledsagning i kontakt med myndighetsinstanser. På sikt hoppas vi kunna öppna upp det skyddade boendet igen, förutsatt att ekonomin och förutsättningarna finns, säger Sofia Bellucci Feijen.

MARIA HAGSTRÖM

22%

av gymnasieeleverna i Stockholms län har provat narkotika, i Örebro var det 9 procent.

Skolungdomars användning av alkohol, narkotika och tobak skiljer sig åt mellan Sveriges län. Att testa narkotika är vanligare i folktätare regioner, tvärtom gäller snus. 10 procent snusar i Stockholm, 25 procent i Norrbotten. Rapporten från CAN visar även att gymnasietvåorna i Stockholm under ett år drack 2,8 liter alkohol (100 procent), medan skåningarna drack en liter till.

Birgitta Johnsson är en av initiativtagarna till uppropet #utanskyddsnet.

"Det är jätteviktigt och behövs"

Skyddat boende utan krav på drogfrihet var ett av uppropet #utan-skyddsnetts krav när det startades i samband med Metoo.

– Jag är jätteglad att Ersta startar ett boende. Det är jätteviktigt och det behövs. Och att myndighetspersoner vet att det finns och skickar kvinnor dit, så att det inte blir som för Qjouren, säger Birgitta Johnsson, en av uppropets initiativtagare.

När hon för drygt ett år sedan såg hur kvinnor i arbetslivet startade upprop efter upprop kände hon att det fanns

en grupp i periferin som "ingen vill ta hand om" – kvinnor med erfarenhet av drogberoende, prostitution och kriminalitet.

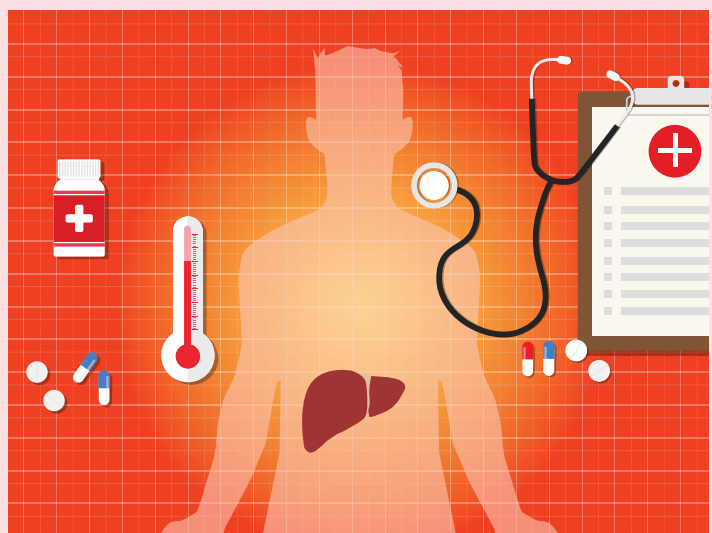
– Otroligt trasiga människor som är så fruktansvärt utsatta att det inte är av denna värld. Och som många gånger har varit utsatta sedan barnsben.

Nu har hon och ett antal kvinnor, som alla själva har levt med alkohol- eller drogberoende, tagit uppropet ett steg vidare och bildat föreningen #utanskyddsnet. Genom den vill de sprida de vittnesmål de fått in, jobba för förändrat

bemötandet hos socialtjänsten och rättsväsendet samt föreläsa på myndigheter och skolor. De vill se ökat stöd och resurser i samhället för den här gruppen kvinnor.

– Jag hoppas att vi i framtiden också kan öppna ett eget boende. Jag vill även kämpa för kvinnlig avgiftning och könsseparerad behandling i beroendevården, säger Birgitta Johnsson.

MARIA HAGSTRÖM

"Ett unikt hepatitis C-projekt"

Brukarföreningen Stockholm har startat ett hepatitis C-projekt, som enligt ordförande Niklas Eklund är helt unikt.

– Det är det snabbaste och enklaste sättet att få hepatitis C-behandling i dag och dessutom utanför landstingets regi. Vi har länge kämpat för att det ska bli verklighet. Det finns inga trösklar in i behandling, precis som det ska vara, annars kan vi aldrig ta död på epidemin. Vi har väldigt höga siffror på hepatitis C i Sverige.

Varje onsdag mellan klockan 13 och 15 finns sjuksköterskor hos föreningen, som ligger vid Globen. Här kan besökare lämna blodprov och få resultatet efter cirka en vecka. Det går också att göra ultraljud på levern.

– När man kommer hit gången efter står medicinen på bordet. Sjuksköterskorna hämtar ut första månadens doser, säger Niklas Eklund.

Medlemskap i föreningen krävs inte och ett aktivt drogbruk eller alkoholkonsumtion under behandling är inte ett hinder.

– Vi har folk som har väntat i fyra till sex månader på medicin och andra som fått veta att de måste vara fria från alkohol i ett år först eller fria från narkotika i ett halvår, trots att lagen säger att aktivt narkotikabruk inte är en anledning till att säga nej. I vårt pilotprojekt finns inga restriktioner alls, alla som behöver och vill ha behandling får det.

Projektet finansieras av tre läkemedelsföretag.

MARIA HAGSTRÖM

ANDRA BOENDEN OCH STÖD

Hvilan är ett skyddat akut- och planeringsboende för hemlösa kvinnor. Hvilan har skyddsnivå 1.

Syrenen är ett skyddat stödboende för kvinnor i socialt utsatta situationer, anpassat för personer med funktionsnedsättning.

Ljuspunkten, på Brukarföreningen Stockholm, är en trygg mötesplats för droganvändande kvinnor som utsatts för våld och övergrepp.

Qjouren har telefonjour varje lördag och söndag klockan 11-19, telefonnummer: 070-7971780.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

Abaton
PRODUKTION AB

AL
ATRIUM LJUNGBERG

BONNIER
Solutions

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

Flinks JÄRN **Hertz**

HANSA PROJEKT

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

Acne 艾可尼

fonden

BOBY
BÖTKYRKABYGGEN

Danske Bank

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

HMXW arkitekter

Active Catering
SEDAN 1988

ashurst

BRANDKONTORET
Brandgissnarens Brandtekniska
Tjänstefirma

DANVIKSHEM

Fora

HOTELL JOUREN
ett tryggt boende

advokatfirman sallnäs

bravida
VI GER FASTIGHETER LIV

dina Dina Försäkringar

FOURSIDE

hiQ

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

Effekt
Konsult- & Fastighetsförvaltning AB

gibon

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsfrems

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ASSA ABLOY

Brücke diakoni

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

Gullers Grupp

Hyresgäst-föreningen

afa
FÖRSÄKRING

Attendo

BTH BYGG

EM
EINAR MATSSON

gro
advokatbyrå

IKANO
Bostad

AHRBOM & PARTNER
A&P ARKITEKTKONTOR AB

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Electrolux

Gröna Lund

inplenion.

Akademikerförbundet SSR

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ERSÉUS ARKITEKTER AB

Grönsaksballen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

H2M

investor

ALLBA

BESQAB

Capio Maria

FAMILJEBOSTÄDER

HAMMARBY IF

iiriiiis
utvecklingscenter

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOLIDEN

CEDERQUIST

Fastighets

HAMMER & HANBORG

APOTEK ICA

Bonnier Fastigheter

centric

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

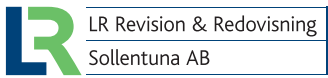
iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

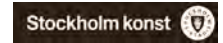
LOUISE MYRÉN
LEG. TANDLÄKARE

SBAB!

nytuda

skye

Stockholmshem

M Ekholms
konsulttjänst AB

ORIGO
ARKITEKTER

JÖRGENSENS RÖR AB

OSCARS
TEATERN

SHIS Bostäder

MANGOLD
FONDKOMMISSION AB

SKLKommentus

mavera.

Konsten att sova gott

Parameter Revision

skandia:
fastigheter

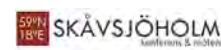
Kommunal.

Recoordinate
The CMM Company

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

KUNGSLEDEN

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

SPARTOI AB

moderaterna

rubino
REKRYTERING

prima
gruppen

Sandart&Partners

LJUNG & SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

NF måleri ab

Swedfund

norrenergi

Stavdal

Wallenstam

WALLENIUS MARINE

Detta är en annons

Helgvisningar från 2 februari
Lördagar och söndagar kl. 15

VI&DOM
EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

Polismuseet [Läs mer på polismuseet.se](http://polismuseet.se)

PHOTO © FLIP SCHULKE/GETTY IMAGES.

En högst levande ikon

Utställningen *Rätten till frihet – Martin Luther King, Jr* på Nobel Prize Museum belyser vikten och nödvändigheten av grundläggande mänskliga rättigheter – och främjar 1964 års fredspristagares vision om jämlikhet och rättvisa för alla genom icke-våld.

Få, om ens någon har så starkt personifierat en politisk rörelse som Martin Luther King, hans retoriska förmåga har satt spår i många av oss. Martin Luther

Kings liv och insatser i medborgarrättsrörelsen under 50- och 60-talen är en fascinerande del av ett viktigt skede i 1900-talets historia. Hans kamp bidrog till

flera viktiga lagändringar och andra resultat. Hans drömmar, idéer och förmåga att uttrycka dem framstår som odödliga.

Nobelpriset 1964 blev ett viktigt erkännande för King och medborgarrättsrörelsen. Kings kamp fortsatte därefter bland annat med avståndstagande från Vietnamkriget och kampanjer för social och ekonomisk rättvisa.

Efter mordet på Martin Luther King den 4 april 1968 tog utvecklingen delvis nya vägar, men Kings idéer och visioner om alla människors lika värde har levt vidare. Hans hustru Coretta Scott King drev kampen vidare och engagerade sig bland annat även mot kärnvapen och för kvinnors rättigheter, samt startade minnescentret The King Center. Kampen mot fördomar, diskriminering och våld är ständigt aktuell.

Idag är King den Nobelpristagare som flest söker efter online. Under 2018 infaller både 70-årsjubileet av FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och 50-årsdagen av mordet på Martin Luther King, Jr. Att skapa en utställning om medborgar-

FOTO: ALEXANDER MANNING

Bernice A. King, Martin Luther och Coretta Scott Kings yngsta dotter, som är VD för The King Center.

rättskampen King var därför ett naturligt val för Nobel Prize Museum.

Tack vare ett nära samarbete med en rad amerikanska institutioner, bland annat med The King Center, har utställningen lyckats bli djup och omfattande. Via fotografier, föremål och filmer, bland annat med nya intervjuer med personer som kände King, som artisten Harry Belafonte, porträtteras människorättskampen Martin Luther King.

Utställningen *Rätten till frihet – Martin Luther King Jr* visas på Nobel Prize Museum till 15 september 2019. Mer information på nobelprizemuseum.se

"Ibland skriver jag nåt och tror det är min idé."

Tomas Kindenberg

NOVELL Med sin tredje samling mikronoveller, *Här var det mörkt*, fortsätter Tomas Kindenberg att stryka ner texterna tills de ryms på en sida.

– Ibland blir det längre och jag tänker att det kan bli en bok eller en roman, sen skär jag och skär och sen blir det till slut bara en sida kvar.

– Ibland är det mer att jag får en idé, en tanke om en situation – "vad skulle hända i den situationen om man slängde in en karaktär där?"

Den största utmaningen med att skriva i det här korta, komprimerade formatet – det här är tredje boken efter 2006 års debut *Kan du inte bara vara pinsamt tyst* och *Humoristen* som kom ut 2012 – är att inte upprepa sig.

– En annan utmaning är att inte bli

KAROLINA ERIKSSON

för inspirerad av någon annan.

Ett namn han nämner är illustratören Jan Stenmark.

– Ibland skriver jag nåt och tror att det är min idé, tills jag förstår att det är nåt jag fått från en gammal Jan Stenmark-bild jag sett för längesen och sen glömt bort.

Precis som i Jan Stenmarks bilder finns i Tomas Kindenbergs mikronoveller en humor, ett vemod och ett

stråk av underliggande vansinne.

– Jag gillar ju att skruva till det lite, så det finns nåt slags galenskap. Jag tänker lite att jag ibland är som Jan Stenmark, fast utan bilden. Men i text. Och där är ju galenskap ett återkommande inslag, en underton.

FOTNOT: *Här var det mörkt* utges 3 januari.

ULF STOLT

Staden Instagrammad ur ett fågelperspektiv

INSTAGRAM Sthlm Bird fotar Stockholm från ovan. Bilder på snöklädda tak på Södermalm, vägar som korsas vid Skanstullsbron, en rondell i Solna, Gubbängens skatepark och stjärnhusen i Gröndal som skapar grafiska mönster. Bland annat.

Med hjälp av en drönare ger

fotografen Christoffer Skogsmo oss en blick rakt ner i staden.

– Det är kul med det perspektivet.

Oansenliga platser från marken kan vara spektakulära från luften. För mig är det också en otrolig frihet att flyga upp över husen och titta runt på staden. Fri som en fågel, som i sången.

Bilderna finns på instagramkontot sthmbird.

MARIA HAGSTRÖM

Ny chef för produktionsstödet

FILM Magdalena Jangard blir ny chef på Produktionsstödsenheten på Svenska Filminstitutet. Efter några år med andra projekt i filmbranschen återvänder hon nu till Svenska Filminstitutet, där hon var långfilmskonsulent 2012-2015 och gav stöd till bland andra *Sameblod* och *The Square*. – Filminstitutet spelar en viktig roll för den svenska filmens fortsatta utveckling och framgång och jag är väldigt glad och hedrad över att få arbeta med dess angelägna och sammansatta uppdrag, säger Magdalena Jangard.

PRIVAT

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Släkten och slavarna

Carl Johan De Geer

BOK Ett möte i mataffären om släktens ägda slavstation i Ghana. Dåtidens tankar och sinnen ställs mot nutidens vetenskap.

STHLM Forever

UTSTÄLLNING En dryg månad återstår av utställningen. Äldsta bilden tagen av August Strindberg 1907, senaste bilden i somras av Anna Clarén.

Mitt perfekta liv

TV Fyra framgångsrika vlog-gare träffar psyko-terapeuten Paul Perris och talar om yta och fasader. Och hur deras liv egentligen ser ut.

Ombytta roller?

Se avsnittet på sbab.se

SBAB!

DÅTID STHLM

JANUARI 1912

FÖRFATTAREN AUGUST STRINDBERGS

vacklande hälsa följs av tidningen Aftonbladet i löpande kommunikéer under rubriken "August Strindbergs sjukdom". 2 januari har natten varit orolig med lite sömn. Strindberg äter inte fast föda, man har bara lyckats "få honom att förtära lite fruktsoppa och mjölkmat". Dagen innan kunde han dock övertalas att äta några ägg.

Elisabeth och Erik Pantzerhielm får en son.

Organisationskommittén för de Olympiska spelen söker en person kunnig i svenska, tyska och engelska för att expediera handlingar och sköta korrespondens.

Den 33:e upplagan av Sveriges rikets lag utkommer. Pris 10 kronor. Bland de nya författningarna märks Skjutsstadgan, Biografförordningen, Lagen om bankrörelse samt Taxa för civila läkare.

En lungsjuk familjefar på väg till sanatoriet annonserar i dagstidningar om hjälp med kläder och annan utrustning till vistelsen. Och även "en liten slant mottages med tacksamhet".

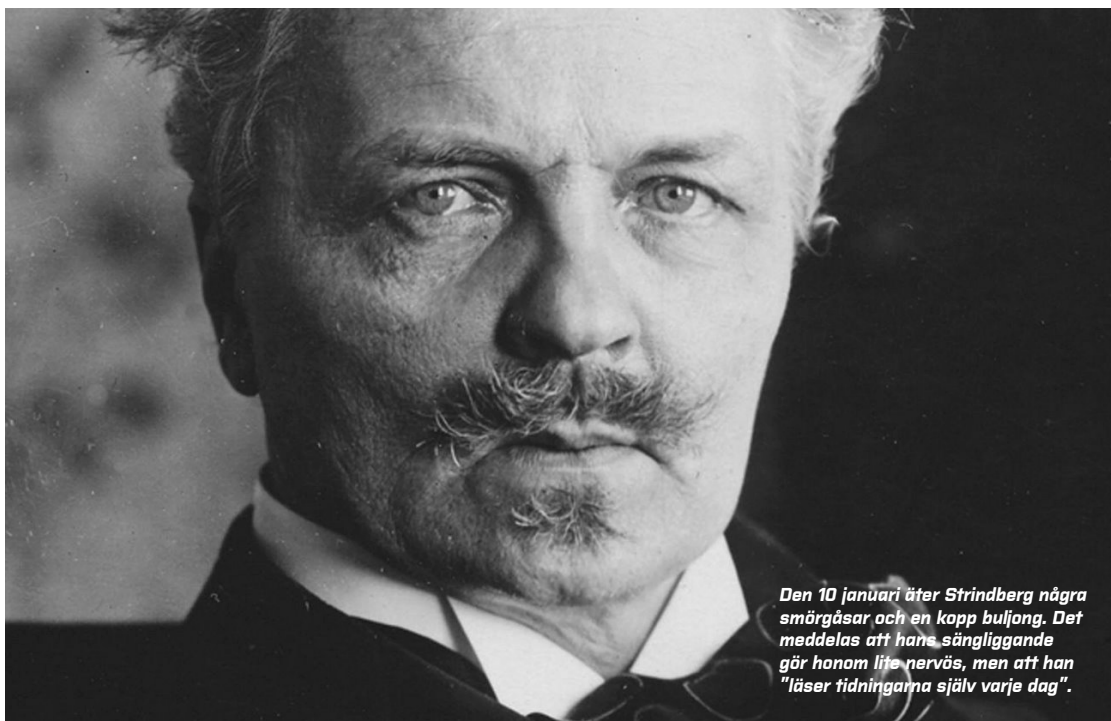
Den 10 januari äter Strindberg några smörgåsar och en kopp buljong. Det meddelas att hans sängliggande gör honom lite nervös, men att han "läser tidningarna själv varje dag".

Utnämningen av talman och vice talmän till riksdagens båda kammare är äntligen avgjord. I första kammaren blev det justitierådet Ivar Afzelius och biskop G. Billing. I andra kammaren konsul A. Swartling och häradshövding G. N. T. af Callerholm.

Förhören fortsätter rörande branden i Huvudsta. Den misstänkte E. Björkman fortsätter att neka till att ha med branden att göra. Polisens efterforskningar går vidare.

Svår, fast is med isränna i leden Kanholmsfjärden-Stockholm.

Mot insändande av 20 öre i porto

Den 10 januari äter Strindberg några smörgåsar och en kopp buljong. Det meddelas att hans sängliggande gör honom lite nervös, men att han "läser tidningarna själv varje dag".

M. WULFF LOVAR BOTA 'NERVSVAGHET HOS UNGA MÄN, FÖRORSAKAD AV HEMLIGA UNGDOMSVANOR'.

till M. Wulff på Mynstervej i Köpenhamn, lovar han bota "nervsvaghet hos unga män, förorsakad av hemliga ungdomsvanor".

RUSDRYCKSKOMMITTÉN lämnar ett betänkande rörande alkoholhaltiga drycker och "den påverkan de utövar på behovet av understöd i fattigvården". Kostnaden för omhändertagande av barn under 15 år i Stockholm till följd av föräldrarnas alkoholbruk uppgick 1909 - det är den senaste statistik som finns - till 175.090 kronor. I 88 procent av fallen var det alkoholmissbruk som låg bakom utbetalningen av understöd ur fattigvården till familjer.

Anslaget till kungahuset är

samma ordinarie belopp som tidigare, 1 493 000 kronor. Eventuellt kan riksdagen bestämma att skjuta till ytterligare 124 000, men bara för att täcka kostnaden för installation av centralvärme i slottet.

Stockholms första brandbil är beställd från Berlin. Den väger 5 ton, har en 60 hästars NAS-motor och plats för tio man, utrustning och vattenpump. Leverans i början av juli och kostnad totalt 28 000 kronor.

Ovanligt högt lufttryck med 790 mm. Kylan består, ingen nederbörd i sikte.

I mars 1910 beräknades det finnas 1 250 hissar i Stockholm. Sedan dess har minst 220 ytterligare hissar byggts.

ENLIGT DOKTOR von Philp är Strindberg nu jämförelsevis kry. Han har för avsikt att i kväll gå ut på balkongen när fackeltåget defilerar förbi.

Stockholms vedhandlarförening beslutar att höja priset med en krona per famn. Björkved, sågad och hemkörd, kostar nu 34 kronor.

Hälsövårdsnämnden har svårt att finna vårdplatser till de patienter som behöver psykiatrisk vård. Man bedömer att alla tillgängliga vårdplatser kommer vara fyllda inom några år.

En pappa - Erik Lager, anställd hos Expressbyrån - kastar sig i Ålkistkanalen när hans son gått genom isen, får tag i pojken och simmar till andra sidan där isen ser starkare ut. Men isen brister när han försöker få upp sonen, så han simmar tillbaka dit han gick i och får med moderns hjälp upp pojken. Alla tre klarade sig.

Den svensk-amerikanske ingenjören E. Crona skjuter sig i huvudet ute på Kärleksudden. Ekonomiska svårigheter tros vara utlösande faktor.

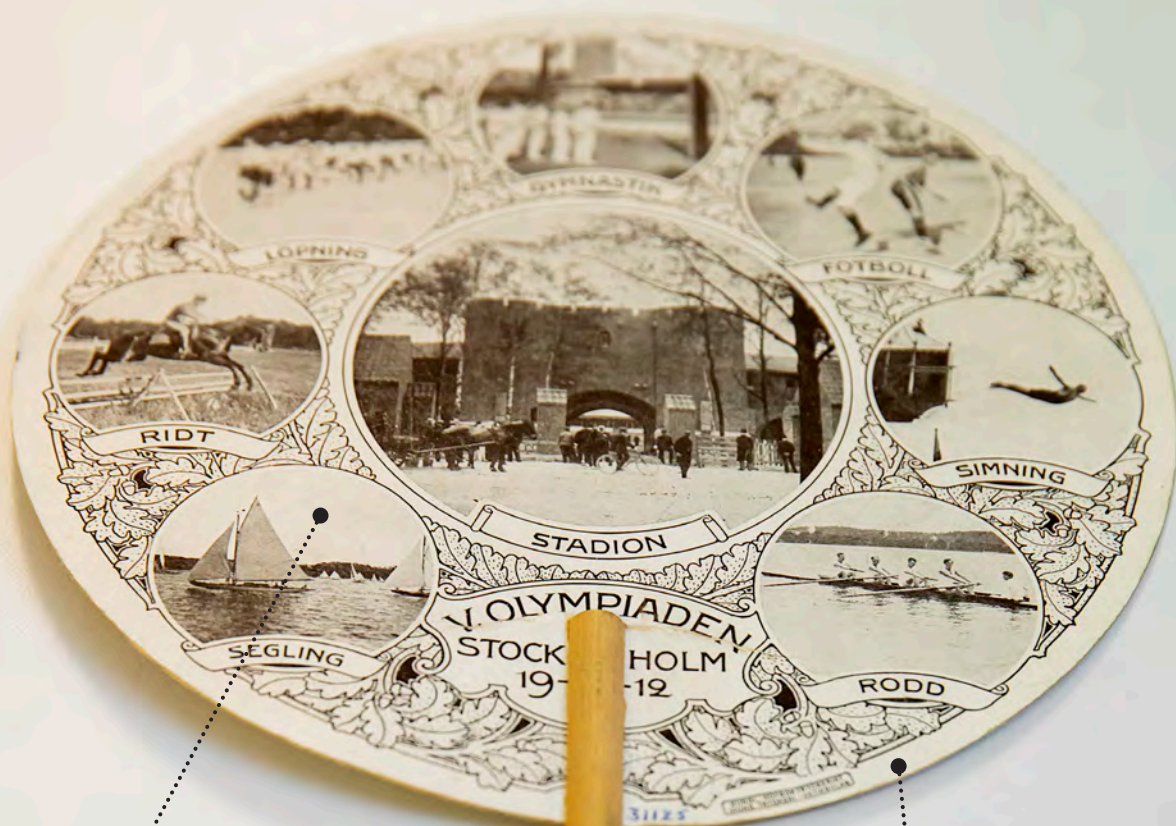
ULF STOLT

JAN

1995 Det första registrerade partnerskapet i Sverige registreras. Detta sker femton år efter att sjukdomsbegreppet avskaffats rörande homosexualitet.

1974 Journalisterna Jan Guillou och Peter Bratt, samt Håkan Ericson, före detta agent, döms till fängelse för avslöjandet av IB-affären i tidskriften FIB Kulturfront.

1967 Med en doktorsavhandling med fokus på hemmiljön för pojkarna i barnbyn Skå, lanserar Gustaf Jonsson sitt begrepp "det sociala arvet".

DESIGN

Pappskivans båda sidor är dekorerade med bilder och texten "V. Olympiaden i Stockholm 1912". V:et står för siffran fem, då det är den femte olympiaden i ordningen. På ena sidan en bild av den nybyggda Stadion, samt bilder på sju – segling, ridning, löpning, rodd, gymnastik, fotboll och simning – av de 100 grenar som ingick i spelen. På pappskivans andra sida visas Slottet samt bilder av Ridarhuset, Nationalmuseum, Operan, Riksdagshuset, Dramaten, Nordiska museet samt en fasad från Strandvägen.

MATERIAL

Solfjädern består av rund pappskiva, 20 centimeter i diameter. Skaflet är av rundat trä. Solfjäders längd är 33 centimeter. Solfjädern kunde köpas i samband med tävlingarna.

Solfjäder från OS i Stockholm 1912

OS I STOCKHOLM invigdes 6 juni av kung Gustaf V. Totalt sågs spelen av 327 282 betalande åskådare. 2.490 män och 57 kvinnor deltog. Idrottsmän från alla fem världsdelar var representerade. För första gången användes elektronisk tidtagning och målfoto.

PÅ HÖRNET

Hornsbruksgatan/Långholmsgatan

"Det är för Julies skull vi går till biblioteket i dag."

NAMN: Jonas Melin

ÅLDER: 33 år

GÖR: Arbetar som läkare

BOR: I området

Varför passerar ni just här just nu?

– Vi är på väg till biblioteket, jag har varit och hämtat på förskolan precis. Vi brukar gå förbi just här ganska ofta, faktiskt.

Är det du eller dottern i vagnen som ska låna på biblioteket?

– Det är för Julies skull vi går till biblioteket i dag, det är mest hon som tänkt att hon ska låna böcker. Vi är inte ute efter någon särskild bok utan vi brukar gå till biblioteket ibland.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

VINTERVÄRME

Arktisk kyla i norr eller två plusgrader och slask i söder?
Hos oss på Naturkompaniet hittar du kläder för alla väder.

Foto: Henry Moshizi

NATURKOMPANIET

SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
WWW.NATURKOMPANIET.SE

Jonas Bendiksen

The Last Testament

På julafton öppnade Fotografiska utställningen *The Last Testament* där norske fotografen Jonas Bendiksens i en såväl personlig som fotografisk och journalistisk resa under flera år följt sju män som predikar att de är Jesus. Med sin öppna blick, sin önskan att möta och förstå har Jonas Bendiksen skapat en fotografisk resa djupt in i trons olika riken. Resultatet är en dagsaktuell och fascinerande berättelse som ställer frågor om övertygelse och livsval.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9–23, tor-lör 9–01 | fotografiska.se

Fotografiska

PARTNERS

